

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
INLICHTINGDIENST TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

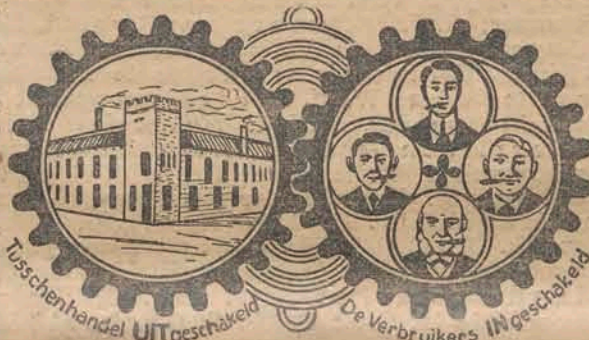
MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

INHOUD: Necrologie. — Bestuurlijke hervormingsarbeid op Java en Madoera: officieel nog niet begonnen, feitelijk reeds in vollen gang. — Iets over rangen en statie in den O.-I. Compagnie's tijd. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Int. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Stribname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Meded. — Militaties van 2 tot 9 Jan. 1924.

DEN LEDEN wordt beleeft doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Voor de Tropen
is het beroemde merk
„His Master's Voice“
GRAMOPHONES en PLATEN onmisbaar! De grootste Componisten: PUCCINI, LEONCAVALLO, MASCAGNI, REIJER, SAINT-SAËNS, EDWARD ELGAR, MASSENET, enz. raden U in hunne attesten aan, uitsluitend DIT merk aan te schaffen als het hoogst begaafde kunstwerk der volmaaktheid.

De grootste Artisten op vocaal en instrumentaal gebied verleen hunne medewerking.

ALLEENVERKOOP te 's-Gravenhage bij
WILLEM SPRENGER
Agent der Gramophone Comp. Ltd.
PASSAGE 46 TEL. H. 3778

Old England
NIJMAN & PHILIPS
LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
COOLSINGEL 129 — — — ROTTERDAM

BEZUIDENHOUT-GARAGE
Telefoon B. 344
Luxe Auto Verhuur-Inrichting
Nette Bediening - Taxi Prijzen
Bezuidenhout 42

BESCHIKBAAR.

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

A.H.I.T.
Het **ALGEMEEN HAAGSCH INSTITUUT VOOR TANDHEELKUNDE (A.H.I.T.)** te 's-Gravenhage, **Piet Heinstraat 2a**, Telefoon M. 4580, is onweerlegbaar de meest moderne en beste inrichting in Europa voor de behandeling van mond- en tandziekten. De behandeling geschiedt uitsluitend door bekwame tandartsen-specialisten, onder leiding van tandarts **Alex Mertens**. **Lage Tarieven.** De gedrukte tarieven zijn kosteloos aan het Instituut verkrijgbaar, hetwelk geopend is alle werkdagen van des morgens 8.30 uur tot des avonds 10 uur, behalve van 6—7 uur. Zondagsmorgens van 10—12 uur.

WIE ZENDT U
de beste en billijkste diners aan huis?
Maison A.L.M. STEENBEEK
KOK
Ohmstraat 7 - DEN HAAG - Tel. M. 3147
Vleesch, Groente, Aardappelen en Soep of Toespijs, 90 ct. p. p.

ERNEST CASSUTTO
TANDARTS
(Lid van de Vereeniging „Oost en West“)
Prins Mauritsplein 3
(Plantsoengedeelte)
(VROEGER Fred. Hendriklaan) Telefoon SCH. 61
LAGE VASTE tarieven

SPECIALE AFDELING
HUWELIJS
UITZETTEN
INDIESE UIT-
RUSTINGEN
VRAAGT GEILLUSTREERDE P.I.J. COURANT
GERZON
DEN HAAG

en aangegeven is. Daardoor kan dus de in '24 beginnende hervormingsarbeid op wettelijken grondslag grootelijks vergemakkelijkt en vereenvoudigd worden, ja men kan dien arbeid, schoon in den vorm en naar het uiterlijk een begin, inderdaad als voortzetting van een veelomvattenden en veelzijdigen, inhoud- en lettekenisrijken collectieven arbeid beschouwen; een arbeid, dien men een geweldig voorspel kan noemen en die tenslotte eene even vruchtbare en gelukkige als wonderlijke synthese blijkt te zijn geworden, wellicht wel eenig in zijn soort. Daarop is zij uitgelopen ondanks hare verscheidenheid, het ongelijktijdig beginnen; ondanks dat zij hier spontaan en onstelselmatig, daar gewild en volstrekt stelselmatig en als het ware volgens programma en commande en in alle tusschenliggende vormen en graden verricht, deels slap, deels energiek en volhardend aangevat en uitgevoerd werd. Al die stroompjes en stroommen blijken na 1920 hoe langer hoe meer, zoo niet in ééne bedding, dan toch in zeer weinige groote waterlopen te zijn samengestroomd. Zulks is gelukkig en zal door ieder weldenkende dankbaar aanvaard worden. Dit wat het Schema in zijn geheel betreft.

Wat nu het zeer voorname, zoo niet het belangrijkste onderdeel daarvan n.l. het inlandsche gemeentewezen betreft, men heeft daarbij niet alleen te maken met een aantal, dat al dalende snel de 20000 nadert in plaats van de meer dan 30000 van een kwart eeuw geleden, maar de daardoor verkregen vergemakkelijking en vereenvoudiging van administratief-bestuurlijke bemoeienissen en dispositieven arbeid, wordt daarenboven nog aanmerkelijk vergroot, doordien in doorsnee de hoedanigheid, de bekwaamheid, het verstandelijke en hoogstwaarschijnlijk ook zedelijke peil der hoofden en bestuurders van dorpen is, en moet zijn gestegen. Zulks is geschied als tweeledig gevolg: in het algemeen van de evolutie der laatste eeuw, en in het bijzonder door de meer selectieve werking, die in grotere gemeenten plaats kan of zelfs moet hebben ten opzichte van die dorpelijke bestuurders; terwijl de grotere en meer verzekerde inkomsten, welke die grotere gemeenten hun uiteraard kunnen geven, hen veel meer nopen, om hun plicht en taak beter te vervullen, ondanks de daaraan verbondene grotere verantwoordelijkheid, moeiten en zorgen, want ze hebben eenvoudig meer te verliezen bij ontslag uit zulk een lucratiever ambt. Daarbij komt, dat zij ook voorzichtiger moeten zijn, meer op hunne tellen moeten passen dan voorheen, omdat er veel meer oogen zijn, die op hun handel en wandel letten, waaronder vooral die van de hen niet welgezinde gemeentenaren, terwijl ook de boven hen gestelde bestuursambtenaren door het geringere aantal daarvan zich zorgvuldiger en nauwlettender met elke gemeente kunnen bemoeien, nog daargelaten, dat de bemoeienis van of aanraking met functionarissen van den landrent- en bevoelingsdienst, van onderwijs, volksredietwezen, wellicht ook van de veldpolitie almede van controleerenden, onwillekeurig dwars- en inzienden aard en uitwerking is.

Wat dit een en ander beteekent, moge blijken uit de volgende resultaten eener ruwe berekening, zich uitstrekkende over alle samenwoningen, volgens Holle's onderzoek voor de G.L. ± 95000 bedragende.

In 1891 was het geheele aantal:
1. gemeentebestuurders: ± 350000
2. gemeentehoofden: 31000
3. Totaal der gemeentebestuurders: 380000 (a)
Bij gelijk blijvend aantal gemeenten, maar bij toename der bestuurders in evenredigheid met het volkstal, zouden die 3 getallen achtereenvolgens voor eind '23 zijn: 630.000 + 31000 = 660.000. (b).
Inderdaad zijn ze echter, het totaal aantal samenwoningen voor dit tijdstip bij gebrek aan beter, geschat op 110.000:
voor 1: ± 400000 } Ware het aantal van 31000 onver-
2: 22000 } anderd gebleven, dan zou (c) minstens
3: ± 420000 (c) } 30000 (d) grooter zijn.

Het voordeelige verschil van b. en c. van 240.000 moet voor 1/3 deel toegeschreven worden aan het feit, dat het aantal leden van een dorpsbestuur sterk degressief tegenover dat der werkbare mannen is: hoe groter dit laatste, hoe kleiner in verhouding dat der bestuurders is, hoe soberder dus het geheele dorpsbestuur wordt (zie van den Berg's „Inlandsche gemeentewezen op Java en Madoera, bl. 60-68); (a) is ongeveer de som der drievouden van hoofden, geestelijken en schrijvers der 9000 gemeenten, die administratief verdwenen zijn. M.a.w. ziet men, dat de geheele apparaat van gemeentebestuurders bij eene toeneming der administrabelen met 75 % slechts met ± 10 % blijkt te zijn toegenomen. Maar hoogstwaarschijnlijk is (a) te laag en (c) te hoog; hoe het feitelijk is, kan alleen blijken uit een speciaal onderzoek ter plaatse, wat ook voor de Vorstenlanden zeer belangwekkend zoude blijken; voor deze is voldoende de vergelijking van den stand van 1915 met het tijdstip, waarop voor elke afdeling de Reorganisatie zal zijn voltooid.

Vooropstellende, dat de regeling op de samenvoeging en splitsing eerst in den loop van 1920 is begonnen te werken, wellicht wel eerst daarna, dan zal er van dit tijdstip af in de G.L. eenige overeenkomst gaan ontstaan met het verloop van zaken in de Vorstenlanden. Hier was het reeds stringenter, omdat de opruiming der Kabekelans een der hoofdbestanddeelen van de reorganisatie vormde. Wordt er gehandeld volgens het verslag der kiesrechtcommissie, dan gaat dat verloop nog meer op dat der Vorstenlanden gelijken. In plaats van den indirecten, zoo niet uitsluitenden, maar niettemin grooten invloed der nieuwe Landrenteregeling tot 1918/'19, en die daarna nog slechts zwak zal doorwerken, treedt dus in deze de directe invloed niet alleen van die regeling op de samenvoeging en splitsing als zodanig, maar bovenal van hare stelselmatige uitvoering; deze heeft voorheen niet bestaan en was iets onbekends. Men kan dan ook van haar en van de voortgaande Reorganisatie der Vorstenlanden met goeden grond verwachten, dat zij gedurende eenige jaren in zekere wederkeerigheid naast elkaar zullen doorwerken en voortgaan.

De vermindering van de gemeenten der P.L. kan buiten bespreking blijven, daar zij het gevolg is van eene wijziging van den rechtstoestand van groote gebieden; v.z.v. deze Landsdomeinen zijn geworden doen zij, dientengevolge Gouv.-gemeenten geworden mede aan het groote verminderingsproces. Van de op de P.L. overblijvende, is steller dezels noch hun juiste aantal bekend, noch wat er met deze sinds 1910 gaande is, of wat men er mee voor heeft; want men mag uit het ongerijmde redeneerende, aannemen, dat de regeling van '19 ook voor deze moet gelden, daar zij uitdrukkelijk uitzondert de V.L., maar van de P.L. zwijgt.

Steller dezels heeft het indertijd betreurd, dat het voor 1915, uiterlijk 1916 vastgestelde begin der bestuurshervorming, is gestrand op het bekende votum der Ite Kamer van het voorjaar 1914. Maar in het licht van de beschrevene ontwikkelingsfeiten, moet het zeer twijfelachtig heeten, of het wel zoo goed ware geweest, indien van de formeele hervorming op wettelijken grondslag toen reeds de invoering hadde plaats gehad in plaats van ± 10 jaar later. Thans kan zij immers n.l. in '24 of '25 aangevangen en doorgevoerd worden op een terrein, waar reeds heel wat aan oerbosch en wildhout is gerooid, waarover wegen en kanalen, paden en weteringen zijn aangelegd, zoodat men terstond kan beginnen niet alleen met zaaien en planten, maar dit kan bovendien en vooral rustiger, daarbij veel sneller en gemakkelijker, en met veel meer verzekerdheid voor het goede slagen, het toepassen der juiste methode, vermindering van misgrepen, grotere afwezigheid van mislukking of tegenvallers gaan, daar men reeds vele en rijke ervaringen heeft kunnen vergaren op een leerschool, waarop men een vrij langen leertijd doorgemaakt en achter den rug heeft. Is b.v. niet voor de aanstaande leiders der

LOUIS ZELDENRUST
GEDIPLOMEERD DAMEKAPPER
Premier Prix Academie Nationale, Paris
PLEIN 16 - TEL. H. 5460 - DEN HAAG
HAARWERKEN (Speciale bewerking voor de Tropen)
HENNÉ APPLICATIES (Onschadelijk haarkleuren)
Ondulation Permanente (best. tegen atmosoh. invl.)
FRANSCHÉ MODELHOEDEN en PARFUMERIEËN

P. VAN DEN BRUL
Veenestraat 15 Den Haag
Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hilversum

Heeren-, Jongens- en Kinderkleeding
Speciale afdeling voor
Kleeding naar Maat
M. DIJKERMAN
Fred. Hendriklaan 198 - Den Haag - Tel. S. 1384
Schoenen naar Maat
in de beste uitvoering, zeer GEMAKKELIJKE en ELEGANTE MODELLEN
Verzending naar Oost- en West-Indië

BESCHIKBAAR.

P. B. VAN MOORSEL & Co
Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag
DIVAN met verstelbaar hoofd.
Gobelin overtrek à f27.-
f 27.-
Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

GEZUSTERS PLATTEEL
Gediplomeerde Coupeuses
Atelier voor het maken van Avond- en Wandel-Costumes
OBRECHTSTRAAT 550 :: 'S-GRAVENHAGE

A. HENRY - HORLOGERIE
DEN HAAG UTRECHT
Fred. Hendriklaan 248 Twijnstraat 34
EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË

F. P. JANSSEN Rijksweg 135 WASSENAAR

Tel. KIEVIET 562 (Haagsche aansluiting)

REPARATIEWERKPLAATSEN VOOR AUTOMOBIELEN

ROVER LEVERANCIER OSMOND
OOST EN WEST

RIJWIELEN
BIJ

J.H.C. MERCKEL
PARKSTRAAT 67 - TEL. H. 3127
BEEKLAAN 355 - TEL. M. 461
DEN HAAG

VERZENDT NAAR
ALL STEEL OOST EN WEST BATAVIER

Nieuwe „BERRY” modellen.

Pumps.

Lak	v. af f	8.50
Glacé	„	9.50
Suède	„	12.50
Satijn	„	8.50
Bruin	„	11.50
Wit Glacé	„	12.50
Goudleer	„	13.50
Brocaat	„	15.00

Vraagt onze Indische Catalogus met 84 photo's onze nieuwe modellen.

Referentiën van honderden Indische Families ter inzage

H. HESSELS & ZOON
Piet Heinstraat 115 Den Haag

BESCHIKBAAR.

Regentschapsraden n.l. de regenten deze dekade van het medemaken van, en medebeslissen over allerlei vraagstukken in collegiale behandeling in den Gewestelijken Raad, als leden van het bestuur van Volksbanken, voor een deel hunner in de Ge-

meenteraden, ja zelfs in den Volksraad, voor een ander deel als Regenten over ontvoogde gebieden, niet eene voortreffelijke propaedeuse voor de komende veelbetekenende functie van leider en voorzitter?

SCHEMA VAN BESTUURLIJK HERVORMENDEN ARBEID IN DE GOUVERNEMENTSLANDEN VAN JAVA EN MADOERA REEDS VERRICHT OF NOG AAN DEN GANG.

Van het Centraal	Gezag uitgaande.	
In rechtstreeksch verband met de wet van 6 Februari 22 (a) n.l. als welbewuste voorbereiding daarop en in kennelijken samenhang daarmee reeds vóór hare totstandkoming verricht.	In verwijderd, indirect of minder bewust verband met de wet. (a).	Buiten invloed van het Centrale Gezag verricht, dan wel, van dit uitgaande, maar niet of in hoofdzaak niet als bestuurlijke hervorming bedoeld, doch er aan ten goede komende of haar vergemakkelijkende.
<ol style="list-style-type: none"> Overdracht van controleurswerk op districtshoofden vanaf 1909; de reorganisatie-voorstellen de Graaff. Ontvoogding. Samenvoeging van controle-afdelingen, afdelingen en van een enkel Regentschap Bantam. Samenvoeging en splitsing van inlandsche gemeenten in verband met de regeling van 1919 en wat er mee samenhangt, overgang van kampongs in stadsgemeenten; voorgenomen schepping van kleine kottagemeenten voor districtshoofds- en andere plaatsen van eenig belang in het binnenland. In verband met 2 mediatizering van districtshoofden door ontheffing van rechtstreeksch bestuur over de inl. gemeenten. Regeling van het inlandsche gemeentewezen naar aanleiding van het Verslag der kiesrechtcommissie van 1922 en speciaal het streven, om te komen tot groote gemeenten (1500-5000 zielen) met en zonder gemeente-(desa)raden. Dit staat in verband met 4. De uitgave van eenige dozijnen van „handleidingen ten dienste van inlandsche bestuursambtenaren” van allerlei algemeene verordeningen in het Hollandsch en Maleisch, als zeer belangrijk hulpmiddel voor de emancipatie van die ambtenaren; ééne daarvan is die op de nieuwe regeling der samenvoeging en splitsing van eind 19. 	<ol style="list-style-type: none"> De nieuwe Landrenteregeling met hare vele zijdelingsche gunstige gevolgen, zooals de vermindering van gemeenten, betere vormgeving aan het gemeentelijke gebied, al en niet door opruiming van enclaven enz. De decentralisatiewet van 1903. De inlandsche gemeente-ordonnantie van 1907. Afschaffing van Heeren en Cultuurdiensten; van Politierol, Vendumeesterschap als bijfuncties van bestuursambtenaren, ontheffing van een deel der bevoeënissen van dezen met Landrente en met den Landbouw, waardoor zij meer tijd en arbeid konden geven aan het eigenlijke bestuurswerk; dit geldt ook wel van de Veldpolitie, ook het Notariaat kromp in. Het steeds en gestadig toenemende aantal der Javanen, dat het Nederlandsch verstaat en zelfs spreekt; heeft de taak der Europeesche en hooger inlandsche bestuursambtenaren vergemakkelijkt en gewijzigd; dit geldt ook van de beëindiging van het magangstelsel en als gevolg van de auto's, den telefoon en de schrijfmachine. 	<ol style="list-style-type: none"> Samenvoeging en splitsing van inl. gemeenten vóór 1920 waarvan elke algemeene leidende gedachte, alle stelselmaticheid ontbrak. Volksonderwijs, volkscrediet- en marktwezen, dorpskassen, beschrijving van den adat- en perdjandjian dessa. Ontsluiting der binnenlanden door spoor-, tram- alsook gewone wegen, vooral door het autobedrijf; uitbreiding van Post- en Telegraaf. Begin van openbaar leven, meer begrip van de beteekenis van 's Landsbestuur en Overheidszorg; krachtig voelbaar en ook voor den „kleinen man” alom zichtbare zijn de drie regieën voor Pandhuizan, Zout, Opium; voorts in de ziektevoorkoming (pokken, malaria), bestrijding van ziekten (framposia), drinkwatervoorziening, juiste sterfestatistiek, enz. De sinds 19 begonnen agrarische hervorming van Cheribon, vooral als zij ook elders navolging vindt; deze zal van zeer gunstigen sociaal-economischen invloed op dorpelijke toestanden zijn, doorwerkende tot de bestuurlijke toe.

Iets over rangen en statie in den O.-I. Compagnie's tijd.

Indien wij de geschiedenis der O.-I. Compagnie eerst even memoreeren, alvorens tot het eigenlijke onderwerp over te gaan, doen wij dit niet alleen om eene inleiding te hebben, maar ook met de bedoeling ten aanzien der organisatie van dit groote handelslichaam het geheugen waar noodig wat op te frischen. *)

Uit den aard der zaak is ons begin daardoor wat in doocerenden stijl, doch wij zullen de lezers niet te lang doen lijden en het kort maken.

Bij octrooi van 20 April 1602 opgericht, had de O.-I. Compagnie 17 bewindhebbers, n.l. van Amsterdam 8, Zeeland 4, Delft, Hoorn, Rotterdam en Enkhuizen ieder 1 en van wege de Staten Generaal (Algemeene Staten) der Vereenigde Nederlanden bovendien 1.

De van hen uitgaande macht berustte bij den Gouverneur-Generaal in Rade; het getal der raden van Indië was gesteld op zes gewone en twee (een

*) Natuurlijk schrijven wij dit stukje slechts voor hen, die zich minder met de bestudeering van O.-I. Compagnie's toestanden hebben bezig gehouden.

F^A N. LOEB, Noordeinde 107-109
TEL. H. 3149 DEN HAAG OPGERICHT 1882

Levert op **afbetaling:**

KLEEDING voor Heeren, Dames en Kinderen
MEUBELN, BEDDEN, TAPIJTEN, Gordijnen
Complete Woning-Inrichtingen

Gramophoons - Rijwielen - Kachels - Lampen - enz. enz.

getal, dat ruim overschreden werd tijdens het bestaan der O.-I. Compagnie's buitengewone. Zoo waren de gouverneurs van Ceylon, Malabar, de Kaap, Java's N. O.-kust gewoonlijk extra-ordinaire raden.

Zooals de geschiedenis leert, verklaarden de Staten Generaal bij publicatie van 24 December 1795 het bewind der Heeren XVII voor vernietigd en werd eene Commissie tot de zaken van de O.-I. bezittingen en handel benoemd. Bij de Nederlandse Staatsregeling van 1798 hield de O.-I. Compagnie op te bestaan.

De grondstellingen en voorschriften der regering waren volgens de instructie van 1650 en opvolgende brieven van H.H. bewindhebbers geheel op commerciële grondslog gevestigd.

De inwoners waren verdeeld in Mooren, Chinezen en Europeanen, onder welke laatsten onderscheiden werden de Compagnie's dienaren en de vrije burgers.

Wij zijn thans waar wij willen wezen en vangen aan met den hoogsten waardigheidsbekleeder, den Gouverneur-Generaal, om zoo vervolgens af te dalen tot de lagere rangen.

De Gouverneur-Generaal had langen tijd slechts eene commerciële en politieke waardigheid, eerst onder Van Imhoff werd daarbij eene militaire gevoegd. Deze Gouv.-Generaal werd in 1748 door de Staten-Generaal aangesteld tot luitenant-generaal

N. V. Meubelfabriek „DELTA”
Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893
NIJMEGEN

Wij kunnen U momenteel aanbieden: **S**
Complete Huiskamers van af f 315.-

BIJZONDERE NUMMERS

VAN
„DE HOLLANDSCHE REVUE”

onder redactie van
JOH. KONING & K. WIJBRANDS

Wij vestigen er de aandacht op, dat van de in 1923 verschenen **bijzondere Indische nummers** (2 afleveringen) nog enkele exemplaren aanwezig zijn, welke tegen den specialen prijs van **75 ct.** (elk nummer) rechtstreeks aan onze administratie, *Oudegracht 176, Utrecht*, of alom bij den Boekhandel te verkrijgen zijn.

Rijk geïllustreerd.

Talm niet met het wegzenden Uwer bestelling, daar nog maar enkele nummers voorradig zijn. Abonnementsprijs per kwartaal **f 5.-**. Verschijnt den eersten en vijftienden van iedere maand.

VRAAGT PROEFNUMMER

In 1924 verschijnen wederom 4 zeer bijzondere en belangrijke nummers, ziet uit naar nadere berichten hieromtrent in ons bl.

Deze uitgaven zijn IN den abonnementsprijs begrepen.

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162^A. DEN HAAG TELEFOON 4782

der infanterie, zoodat in de 2e helft der 18e eeuw pas de noodzakelijkheid is gevoeld om het opperbevelhebberschap der land- en zeemacht aan de opperlandvoogdij te verbinden.

Met weinig uitzondering zijn de Gouverneurs-generaal en de raden van Indië tijdens den Compagnie's tijd van de laagste bedieningen af opgeklimmen.

De titel van den G. G. was Hoog-Edelheid, Hoog-edele heer.

De *Directeur-Generaal* was de tweede persoon der regeering en eerste raad, getiteld Wel-Edelheid Wel-edele heer, hij had eene louter commercieele werkzaamheid en was bij afwezigheid (in vroegeren stijl aflijvigheid) van den G. G. de gewone opvolger. Vele *Directeurs-generaal* zijn ook als G. G. opgevolgd.

De *Raden* met titel Edelheden, Edele Heeren, waren deels hoofden van administratiën of instellingen, deels gouverneurs en directeurs van buitenbezittingen. Zij vereenigden verscheiden betrekkingen in zich. Alle handelingen werden in college verricht en alle brieven van H.H. Bewindhebbers alleen in rade geopend. De gewone vergaderingen waren des Dinsdags en Vrijdags.

Het jongste gewone (ordinair) raad van Indië was de president van den Ordinaris raad van Justitie binnen het Kasteel Batavia, voor welken raad van Justitie alle Compagnie's dienaren terecht stonden ingeval van malversatie. De Justitie sprak recht „uit den naam en vanwege de H. H. M. M. Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden” volgens oude costumen, het hollandsch en romeinsch regt. De jongste ordinaris-raad had alleen stem in justitiezaken, de plaatsvervanger had zitting onder den jongsten extra-ordinair raad van Indië, doch mocht slechts hooren en zien, maar niet spreken.

De *Compagnie's dienaren* waren de opperkooplieden, kooplieden, onderkooplieden, boekhouders, ambachtslieden en militairen, in het algemeen politieke, commercieele en militaire bedienenden geheeten. De hoogste rang in den dienst der Compagnie, afgescheiden van de bediening was dus die van *opperkoopman*, een soort ambtenaars-radicaal zonder andere voorbereiding dan die in den dienst zelf. De opperkooplieden waren de hoofdamt-naren, directeurs, gouverneurs, opperhoofden.

De tweede rang voerde het predicaat van *koopman*, die voor kleinere of minder omvattende hoofdbedieningen beschikbaar was.

De derde rang was die van *onderkoopman*, de vierde die van *boekhouder* en daarop volgden de ordinaire en gezworen *klerken*.

Overigens waren er de *militairen* en *ambachtslieden* in veelvuldige kwaliteit, titel en beroep.

De bezoldigingen waren voor den G. G. f 1000 's maands met evenveel voor tafelgeld, voor de Raden f 250, den Opperkoopman f 100—f 130, den koopman f 60—f 100, den onderkoopman f 40—f 60, den boekhouder f 16—f 30 's maands. De minste gage was die van den pennist (soldaat van de pen) van f 7—f 9 's maands. De ambtenaren en beambten hadden vóór 1755 alle jaren een eed van purge (zuiveringseid) af te leggen voor hunne geheel vlekkeloze en eerlijke administratie. Deze formaliteit is na dat jaar om goede en zedelijke redenen ingetrokken. De pensioenen (rustgagiën) waren ongeveer de helft der bezoldiging voor 20 jaren dienst op zestig-jarigen leeftijd minstens.

Wat de *Staatsie* betreft, deze werd van hoog politiek gewicht beschouwd. Men zal niet zonder mees-milen de toenmalige regelen op de Staatsie, waar-over hier enkele mededeelingen volgen, vernemen en zich verbazen, dat de praalomslog zoo tot in bijzonderheden was doorgedreven.

De G. G. alleen mocht met zes, de leden der regeering met vier paarden rijden, koets-coupe houden met europeeschen koetsier en over de steenen brug van het kasteel rijden, des avonds met flambouwen, lijfschutters, voorloopers en opschik van bedienenden over den weg gaan. De opperlandvoogd alleen mocht een rok, kamizool en broek van flu-

weel met goud geborduurde of gegalonneerde of met almassen (diamanten) bedekte kleederen dragen; insgelijks de overige leden der regeering.

Alleen hunne vrouwen en weduwen mochten massief gouden met edelgesteenten bezette Sirih-doozen, met diamanten bezette horologiën, diamanten karkanten (hangertjes) snoeren dubbele paarlen eerste soort, kostelijke juweelen dragen en bij zich hebben; zij alleen mochten drie slavinnen achter zich hebben, opgeschikt met oorkraboe's (oorversiersels) van enkele diamanten, gouden haarpennen, gouden, zilveren of zijden kleederen, baadjes van goud of zilvergaas, met gouden loovers bezet, gouden ketens om den hals of wel met gouden middelbanden, gouden buikbanden, zonder paarlen of diamanten of dito in 't haar, dat alleen voor de dames was toegelaten. De knechts, koetsiers, oppassers of lijfjongens droegen gegalonneerde kleederen, schouderstrikken, nestels, kousen en schoenen, doch uitsluitend die in dienst van de leden der regeering.

Alleen leden der regeering mochten breede maaltijden houden, met kaarsen, „waxe, zijden en papieren bloemen vercierd”, en blaasinstrumenten, pauken, trommen en trompetten laten spelen.

De *opperkooplieden* mochten rijden in met bloemwerk versierde rijtuigen, zonder verguldsel met zijden of wollen leidsels, een uitgedoschten koetsier, met kanten of gouden franjes belegde schabrakken en holsterkappen gebruiken, groote kipersollen (pajongs) en wasdamers (flambouwen) laten na- of voordragen, fluweelen rok, kamizool en broek, met massief gouden knopen, gouden schoen- en broekgespen, gegalonneerden hoed dragen. De vrouwen en weduwen van opperkooplieden mochten voor slechts 4000 rijksdaalders en niet meer waarde (excusez du peu!) aan juweelen en paarlen dragen, effen fluweelen japonnen, en zakken met goud of zilver belegd, doch niet geborduurd of gestrikt. Zij mochten niet meer dan twee slavinnen achter zich hebben met diamanten oorsieraden, gouden haarpennen, fijn lijnwaad baadje, chitsen sarasse (gedrukt katoen afkomstig van Koromandel), gouden, zilveren of zijden tokassen (sjaals), paarlen in het haar, en bloote voeten.

De kipersoldragers mochten gekleed zijn in effen rokken met zilveren knopen, drie in getal; de koetsiers mochten schoenen en kousen dragen. De opperkoopman mocht maaltijden geven onder het geluid van muziekinstrumenten, aan meer dan 24 personen.

De *kooplieden* mochten wagens, paarden (minder dan zes) aanhouden, doch 100 rijksdaalders belasting 's jaars betalen. Overigens mochten zij den opschik en statie voor de opperkooplieden volgen, maar voor ieder artikel boete (in den zin van belasting) betalen; alleen mocht hij met open zonnescherm over de valbrug van het Kasteel komen; wanneer hij een fluweelen kamizool, rok of broek droeg, moest hij 200 rijksdaalders boete betalen, insgelijks als hij lakensche of zijden kleederen droeg. De vrouw van een koopman in rang mocht voor 2000 rijksdaalders waarde aan paarlen of diamanten om den hals hangen en wanneer de achter haar loopende slavin diamanten of zijden kleederen droeg, werd al dit goed verbeurd verklaard door en voor den fiscaal met 200 rijksdaalders boete bovendien.

Een en ander hebben wij ontleend aan het geschiedkundig en aardrijkskundig overzicht van Java op het eind der 18e eeuw, door J. Hageman J.Cz. (Tijdschrift Indische T., L. en V., deel IX, 1860).

Waar wij het voornemen hadden slechts „iets” over rangen en statie in den O.-I. Compagnie's tijd mede te deelen, achten wij hiermede onze taak volbracht.

Muziekhuis

LUXOR

GROOTE MARKT 28 DEN HAAG
GROOTE SORTERING GRAMOPHOONS
EN GRAMOPHOONPLATEN
Voor repatrieerenden speciale conditiën

STENDERT BRUIN

VALERIUSSTRAAT 70-72 LUBECKSTR. 31
DEN HAAG

Manufacturen
Lingerieën
Bonneterie
Tricot Onderkleding
waaronder
Janssen & Tilanus
Vriezenveen

Dames- Confectie

met speciale
Maatafdeeling

FILIAAL: Neptunusstraat 76-78, SCHEVENINGEN

IRMA LEVI
INDISCHE
UITRUSTINGEN

WITTE PAKKEN

vanaf f 14.50

3 maal gekrompen
Indische Coupe
Wij garandeeren het juiste
model
48-jarige reputatie
Vraagt Prijscourant of
Stalen
Toezending franco

Fa. J. LEVI

Kruiskade 5 b. d. Cools.
— ROTTERDAM —

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkoopen of hunne verzameling wenschen te completeeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*
DEN HAAG

PFaff naaimachines

zijn de beste. — Alleen verkrijgbaar bij

A. J. MEERPOEL

DEN HAAG DELFT
Prins Hendrikstraat Binnenwatersloot 26
hoek Roggeveenstraat
Telef. M. 4853. Telef. 886.

Reparaties aan alle soorten en merken naaimachines. Speciale vakkundige ombalancing van Naaimachines voor Indië.

Het beste adres voor Indische Families

voor in- en Verkoop van hun Meubelen is en blijft het van ouds als solied en reëel bekend staande adres

J. HORNMAN & ZOON

TAXATEURS
Gr. Hertoginnel. 252, Den Haag, Tel. M. 391
..... naast het kantoor van de Beton-Maatschappij

HOTEL-RUBRIEK

AMSTERDAM

HOTEL CENTRAL Damrak 18	HOTEL KRASNAPOLSKY Warmoesstraat 171-185
THE AMERICAN LUNCHROOM Cy. Kalverstr. 16-18	BESCHIKBAAR.

RESTAURANT „LA RÉSERVE”

Rembrandtplein 44-48

'S-GRAVENHAGE

PENSION „ARCHIPEL” Balistraat 32	PENSION VA KLEEF W. de Zwijgerl. 33 Schr. tel. of Mond. Inlicht. voorh. van Ind. Familiën.
--	---

Lunchroom „Thomson, Thomsonl. 31
Voor .H. Verlofgangers degelijk Pension aangeboden,
Zit- en Slaapkamer, f100.- per maand.
Zit-Slaapkamer met Pension f 75.- per maand.

Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LEUR	BESCHIKBAAR.
---	--------------

Lunchroom „THOMSON” Thomsonlaan 31, Den Haag Gezellig Zitje. Bill. prijzen 1ste kl. Consumptie. Aanbevelend, J. VENEMA.	Mevr. SPAAN-Groeneweg, v. Galenstr. 72, 1ste Etage disponibel. Ref. v. Ind. Families voorhanden.
---	---

Pension Dames Lugtenburg en Wegner. Parterre dispo- nibel. Bad en Telefoon. v. Boetselaerlaan 67	BESCHIKBAAR.
---	--------------

HAARLEM

HOTEL-PENSION „MINERVA”

Parklaan 86-94, Tel. 433

NIJMEGEN

HOTEL REST. „DE KEIZER” Sporstraat 7	HOTEL C FÉ REST. „DE POORT VAN KLEEF” Grootestraat 2-4
--	--

WASSENAAR

HOT L-PENSION „DE KIEVI” Voll. Pens. vanaf f 7.- p.d.	BESCHIKBAAR.
---	--------------

Haagsche Coöperatieve Keuken Restaurant

Kopplerstraat 274 Tel. M. 2313

Lunch 12-2 uur vanaf f 0.65
Diner 5-7 uur vanaf f 1.-

Diverse Schotels à la carte.

Lijtzending door de geheele stad à 10.76 PER
MAALTIJD en 10.14 bezorgloon PER BUS.

BESCHIKBAAR.

MODE-VAKSCHOOL - THUIS KNIPPEN LEEREN

kan elke Dame en Meisje, zonder rekenen en teekenen, van alle boven- en onderkleeding. Ook jongens- en Kinderkleeding. — Zendt postwissel à f1.60 of BRIEFKAART en U ontvangt per Omgaand een boek voor zelf-onderricht met meer dan 100 modellen en maken daarbij een gratis apparaat om u te laten zien hoe gemakkelijk onze methode is. Verschillende naai- en huishoudscholen werken met succes volgens onze methode

VRAAGT PROSPECTUS.

W. HENDRIKSE-KNAPEN Gediplomeerd Leerares en Directrice.

TOLSTEEGSINGEL 0. Z. 54 - UTRECHT

Tramhalte Lijn I en III :: Voorheen Heerenweg 44
Postchèque en Girodienst 76650

MATHIEU PIETERS

Art. Photographe

PRINSESTRAAT 90 (enface Molenstr.)

LA HAYE

Geopend van 9-6 uur

Zondag en Feestdagen gesloten

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Mr. M. I. Duparc.

Op Woensdag 2 dezer herdacht mr. Duparc, Administrateur bij het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, zijn vijftienvestigjarig ambtsjubileum. Tal van autoriteiten, onder wie in de eerste plaats Minister de Visser, vele ambtgenooten, Kunst- en andere vrienden, zijn den jubilaris op zijn kantoor, in de Laan van Meerdervoort, komen gelukwensen en hulde betoonen. Er heerschte een aanhoudende en welverdiende toevloed van lalrijke handdrukken, van lofuitdrukkende toespraken en van geurige, kleurige bloemen. Op zijn verzoek bleef het een huldiging in bescheiden vorm, nu de noodtoestand om ons heen, vooral ook in de kunstenaarswereld, zeker niet tot uitbundig jubelen noopt.

Door ongesteldheid verhinderd hem persoonlijk hulde te brengen, grijpen wij deze gelegenheid aan om hem hiermee onze beste wenschen te doen toekomen, in dankbare herinnering voor zijn altijd even vriendelijke bereidwilligheid opzichtsens de Indische kunst en kunstnijverheid, die ook in zijne groote belangstelling mogen deelen. Nimmer hebben „Oost en West” of „Boeatan” voor hare tentoonstellingen tevergeefs om hulp en voorlichting bij Mr. Duparc aangeklopt.

Wij zijn het dan ook volkomen eens met hetgeen d. B. in de jongste Hofstad schrijft:

„Een sympathieke figuur is hij altijd geweest, bescheiden en toch zeer representatief: twee zeldzaam gecombineerde eigenschappen. Door Victor de Stuers gekozen zijn plaats in het Dep. van Kunsten en Wetenschappen te bezetten, is hij niet in gebreke gebleven diens vertrouwen niet te beschamen. Onder Minister de Visser, deze eveneens zoo sympathieke figuur, heeft hij eerst recht kunnen aantoonen, hoe hem de belangen der kunst ter harte gaan. En nu in deze dagen van crisis-onrust zal, met zoovele kunstzinnigen, ook hij wel met spanning uitzien naar de constellatie van een nieuw bewind en welke mogelijkheden dit voor de kunst openen zal.

Wij mogen aannemen, dat hij een trouw en heilvol bewaker van de belangen der kunst zal zijn. Een nieuw ministerie zal goed doen met zijne inzichten en adviezen rekening te houden, omdat het zal beseffen, dat Mr. Duparc, die de sympathie heeft der kunstenaarswereld, weet wat de traditie en de stijgende potentie daarvan eischt.”

Een Prachtwerk over Indische Kunst.

De leden der „Vereeniging van Vrienden van Aziatische Kunst” werden bij wijze van zeker zeer welkom nieuwjaarsgeschenk — bij onze Fransche naburen is het de gewoonte, dat vrienden elkaar bij de jaarwisseling met geschenken verblijden — verrast met een prachtwerk over Indische Kunst. Met deze uitgaven — een voorgaande is in 1920 verschenen onder den titel „Keur van Werken van Oost-Aziatische Kunst in Nederlandsch Beziel” — stelt die vereeniging zich ten doel den belangstellenden op ongezeette tijden een keur aan te bieden uit de door haar bijeengebrachte afbeeldingen van kunstwerken. De dezer dagen ontvangen eerste aflevering eener nieuwe reeks is tevens een aangename herinnering aan de door haar in den herfst van het jaar 1922, op zoo hoogst smaakvolle wijze, in het gemeentelijk museum te 's-Gravenhage gehouden Tentoonstelling van Indische Beeldhouwkunst, welke de kunstzinnige lezers van Het Koloniaal Weekblad zeker hebben bezocht en nog niet vergeten. Want zij verschaft een zeldzaam genot, waarop men lang teert. Hun zal dan ook deze verzameling platen met uitleggende tekst, door Dr. T. B. Roorda in de Hollandsche en Fransche taal geschreven, hoogst welkom zijn, daar deze de toen om hun groote kunstwaarde zoo bewonderde originele beelden weer levendig voor den geest roept. Daaronder zijn er verscheidene uit den Ned.-Indischen Archipel afkomstig: behalve de prachtige trachtsteenen Dhyani Boeddha-kop, van den Boeroeboeder afkomstig, met den onvergetelijken berustenden glimlach op 't gelaat, eigendom van Dr. D. F. Scheurleer en de nog ietwat fijner uitgewerkte Boeddha-kop, waarschijnlijk van de Tjandi Plaoson uit het Ethnografisch Museum te Leiden, o.a. ook de mooie bronzen beeldjes en de sublieme lotuskelk-luchter uit de collectie Resink-Wilkens te Djoedja en het kostelijke gouden Bodhisatwabeeldje, eigendom van Jhr. H. Loudon.

1) Nadat dit ter perse ging, blijkt het oude Ministerie aan te blijven.

Restaurant „GUDE”

WEIMARSTRAAT 341 TELEFOON M. 5240

Diners vanaf 80 cent
Dagschotel (tusschen 12 en 2 uur) 60 cent
Uitzending van Diners tusschen 4 en 7 uur
Kamers met pension vanaf f 50.- per maand

Aanbevelend, EUG. J. D'HAINÉ

Hotel „PROMENADE”

Oude Schev. weg 21

TEL. SCH. 454

Aangenaam Zomer- en Winterverblijf

Prachtige ligging :: Matige Prijzen

De meeste beelden zijn zoowel van voren als van ter zijde opgenomen; wat het genieten er van volledig maakt, ten minste voor hen, die, zooals de heer Roorda het typisch uitdrukt: de mysterieuze werking ondergaan, welke door dergelijke kunst uitgeoefend wordt, door hunne schoonheidsdracht, door het feit, dat zij, als kunstwerken tot ons spreken de universele taal, die met hare uit de eeuwigheid geboren klanken zich richt tot allen, die de grage ooren openen om deze tonen te verstaan. Zij, die langs verstandelijken weg deze meestal ritueele kunst willen benaderen, zullen misschien een intellectueel begripen er mee bereiken, doch geenszins een emotioneel beleven. En op dit laatste komt 't toch aan.

Om met de woorden van den schrijver te spreken: „een vervoering te beleven, gelijksoortig aan die, welke door den (altijd ongenoemd gebleven) ziener bij het geestelijk schouwen der Schoonheid werd ervaren, en voor zoover hij kunstenaar was, in tastbaren vorm werd in beeld gebracht.”

De mooie foto's dezer beelden kunnen een herhaling geven dier vervoering, daarom zal menigeen deze nieuwjaarsgave bijzonder welkom zijn.

De Ikat-Weefsel-Tentoonstelling in Pictura.

In de goed verlichte achterzaal van Pictura, Bazarstraat 20 te 's-Gravenhage, zijn eenige fraaie ikat-weefsels, voornamelijk uit Timor, maar ook enkele uit Soemba en de Bataklanden, tentoongesteld, die zeer de aandacht hebben getrokken en waarvan er dan ook verscheidene verkocht zijn, niettegenstaande de prijzen terecht die van „Boeatan” voor dergelijke stukken ver te boven gingen. Wij schrijven „terecht” omdat een mooie ikat-deek uit die streken met f 100 à f 200 zeker niet te duur betaald is, de kunstwaarde, zeldzaamheid en langdurigen handarbeid in aanmerking genomen. Deze kunsthandelaar, de heer van der Wilk, verkeert in de gelukkige omstandigheid, dat zijn zoon, die officier van gezondheid is op Timor, met de standplaats Kapan, diep in het binnenland, veel voelt voor deze kunstnijverheid en behalve dat hij zelf een verzameling er van aanlegt — wij zagen foto's van zijn woning, waarvan alle wanden, tot zelfs die van de badkamer van zijn zoon, behangen waren met ikatweefsels — ook telkens mooie exemplaren er van zendt aan zijn vader, die ze bij de te koop aangeboden schilderijen hangt en er nu, naar wij hoorden, goede zaken mee gemaakt heeft. Wel een bewijs, dat, in tegenstelling met hetgeen de heer Herman Visser in zijne beschrijving (Afl. I, 1918, Ned. Indië Oud en Nieuw) der Van Kerckhoff-verzameling, toen in het Maritiem Museum te Rotterdam tentoongesteld, beweerde, als zouden er geen mooie ikats in die streken meer gemaakt worden.

Als de lezers dit Koloniaal Weekblad in handen krijgen, zullen de ikat's vervangen zijn door een collectie Batiks, welke den heer v. d. Wilk ter uitstalling werden aangeboden.

Wel verre van hierin concurrentie te vreezen, verheugt Boeatan er zich over, dat het Nederlandsche publiek nu toch smaak begint te krijgen in deze takken van Indische Kunstnijverheid, waarvan „Boeatan” reeds bijna vijf en twintig jaar lang bezig is de schoonheid te roemen en door tentoonstellingen en voordrachten er de aandacht op te vestigen.

Van Week tot Week.

31 DEC. 1923—7 JAN. 1924.

Hoofredacteur van de Indische Gids. Uit de beste bron vernemen we dat, met ingang van 1 Febr., als hoofredacteur van de Indische Gids zal optreden de oud-kolonel G. Nypels, een goede bekende in de Indische pers.

Regentschapsraden. In den Volksraad werd met 21 tegen 14 stemmen een motie-Stokvis aangenomen, strekkende tot instelling van Regentschapsraden op de basis van de bestaande decentralisatie-wetgeving.

Hollandsche werklieden naar Curaçao. Den 4en dezer vertrokken van Amsterdam met het s.s. „Stuyvesant” meer dan 100 hazen en werklieden van de Delftsche IJzergieterij naar Curaçao, in verband met het bouwen van olietanks voor de Curaçao-sche Petroleum Maatschappij.

Indische Schuld. De vlottende schuld van Indië is in 1923 teruggelopen van 430 tot 225 miljoen.

Ambtenaren-statistiek. In 1914 telde Ned.-Indië 259 academisch gevormde ambtenaren, 9033 middelbare en 44.739 lagere. In 1923 waren die getallen respectievelijk 3689, 17.200 en 79.696.

Hotel „de Leeuwerik”

KRUISSTRAAT 30-32 :: HAARLEM

TELEFOON 514

Huis van den Eersten Rang

CENTRALE VERWARMING.

Hotel de Bellevue

BEZUIDENHOUT 15 :: 's-GRAVENHAGE

TEL. INTERC. H. 447.

Oorlogsbegroting voor 1924. De oorlogsbegroting voor 1924 wijst een bedrag aan van 71 miljoen gulden, tegen 110, 107 en 84 miljoen in de drie voorafgaande jaren.

Jubileum Maatschappij Zeehaven en Steenkolenstation Sabang. De driedaagsche jubileumfeesten van deze maatschappij zijn geopend met een rede van den Gouverneur van Atjeh. De hoofdadministrateur, de heer P. C. baron van Aerssen Beyeren van 's-Gravenhage, deelde in zijn feestrede mede, dat de directie f 25.000 geschonken heeft tot verbetering van het Europeesch onderwijs en voor invoering van Inlandsch ambachtsonderwijs.

Geografische Kring te Utrecht. De heer L. van Vuuren hield 2 dezer voor de Geografische Kring te Utrecht een voordracht over „Veranderingen in den loop van de Brantas en Solo-rivieren aan de hand van oude Javaansche oorkonden”. (Zie N. R. Cl. van 4 Jan., Avondblad).

Accountantsdienst in Ned.-Indië. Bij Kon. besluit (Staatsblad 1924, No. 3) zijn regelen vastgesteld betreffende de opleiding in Nederland en de daarmede verband houdende uitzending van personeel voor de accountantsdiensten in Ned.-Indië.

Afscheidsmaaltijd Sultan van Boeloengan. Alvorens naar zijn land terug te keeren, heeft de Sultan van Boeloengan (Noordoost-Borneo) den 5en dezer te 's-Gravenhage een maaltijd aangeboden aan autoriteiten en vooraanstaande personen uit handels- en industrie-kringen. In een rede bracht Zijne Hoogheid hulde aan de Koningin en sprak hij als zijn overtuiging uit, dat Nederland in staat is Indië vooruit te brengen en op te heffen.

Mevrouw Yap Hong Tjoen †. Een Indisch telegram meldt: „Bij een auto-ongeluk is mevrouw Yap Hong Tjoen gedood en zijn haar drie kinderen ernstig gewond. Dokter Yap Hong Tjoen, oogarts te Djokja, is ongedoerd gebleven.”

Dit telegram zal door velen hier te lande met ontsteltenis worden gelezen. Toen Dr. Yap met studiedoelenden in Nederland vertoefde, vergezeld van zijne echtgenoot, maakte dit beminnelijke echtpaar zich vele vrienden.

De zoo ongelukkig om het leven gekomen dame stelde, evenals Dr. Yap, een levendig belang in de Chinese beweging en ijverde vooral voor de verheffing der Chinese vrouw in Indië.

In den eersten jaargang van het tijdschrift der Chineseen in Nederland „Chung Hwa Hui Tsa Chih” is de tekst eener door mevr. Yap, den 23en Dec. 1916 te 's-Gravenhage gehouden voordracht opgenomen, waarbij een foto is afgedrukt, waa op ook haar portret zeer duidelijk uitkomt.

Mr. P. H. Fromberg Sr. †. Te 's-Gravenhage overleed in den ouderdom van 66 jaar Mr. P. H. Fromberg Sr., oud-lid van het Hoogerechtshof te Batavia. De overledene heeft zich vooral naam gemaakt door zijne studiën van het Chinese recht in verband met den privaatrechtelijken toestand der Chineseen in N.-I. Mr. Fr. was ridder in de orde van den Ned. Leeuw.

L. F. W. Reyckers †. Te 's-Gravenhage overleed op 51-jarigen leeftijd de heer L. F. W. Reyckers, Assistent-Resident met verlof.

C. de Vries †. Te Amsterdam is in den ouderdom van 62 jaar overleden de heer C. de Vries, gep. Majoor der genie O.-I. leger, ridder in de orde van den Ned. Leeuw. Majoor de Vries was vele jaren lid van het Hoofdbestuur van de Vereeniging „Oost en West” en van het Bestuur der afd. Amsterdam.

J. van den Bosch †. Te Vreeland is den 2en Jan. op den leeftijd van 79 jaar overleden de gep. kapitein der inf. van het O.-I. L. J. van den Bosch.

G. A. Trebert †. Te Nijmegen is overleden de gep. kapitein-intendant van het O.-I. leger, G. A. Trebert.

Ratoe Pakoe Boewono †. Ratoe Pakoe Boewono, de gemalin van den Soesoehoenan van Soerakarta, is overleden.

Onderscheiding. Bij Kon. besluit is benoemd tot officier in de Orde van Oranje-Nassau de kolonel der intendant van het Ned.-Ind. leger, G. Ferguson.

Bevorderd. Luitenant-Kolonel Intendant van het O.-I. leger, J. H. A. van de Water, is bevorderd tot Kolonel-Hoofdtendant.

Gepensionneerd. Kolonel A. W. A. Michielsen en Luit.-Kolonel J. B. H. Frackers, beiden van de Inf. van het O.-I. leger, zijn op hun aanvraag op pensioen gesteld.

J. A. VAN BRAKEL - UTRECHT

F. C. DONDEKSSRAAT 22a

Pension voor geheele Families

PENSION-PRIJZEN NADER OVEREEN TE KOMEN

Apostolisch Vicaris van Batavia. Eind dezer maand is de benoeming te verwachten van den opvolger van wijlen Mgr. E. S. Luypen, als Apostolisch Vicaris van Batavia. Als zoodanig komt ernstig in aanmerking Pater Fleerackers S. J., Pastoor op Java.

President van de Javasche Bank. De heer Zeilinga, President van de Javasche Bank te Batavia, heeft tegen 1 Juni a.s. ontslag gevraagd.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Uit 's Lands vergaderzaal.

In de *Locomotief* van 29 en 30 Nov., 1, 4 en 5 Dec. behandelt de Overzichtschrjver het in den Volksraad besprokene, betreffende: *Justitie, B.O.W., de Delische assistentenregeling; het antwoord van mr. Schrieke en van den heer Bodenhausen; politiek en partijen; provincie- en regentschapsraden en B.O.W.*

Sympathiek was, volgens schrjver, het pleidooi van den heer *Stokvis* voor het verlenen van kosteloozen rechtskundigen bijstand aan Inlandsche beklagden. Reeds eerder is dit zeer billijke verlangen door de regering afgewezen met een beroep op de praktische onmogelijkheid ervan, wat den heer *Stokvis* reden gaf om in ieder geval aan te dringen op dien rechtsbijstand in gevallen, waarin de doodstraf kan worden toegepast. Het is inderdaad een ergerlijke gedachte, dat zelfs zulk een uiterste mogelijk is, zonder dat den beklagde de mogelijkheid van verdediging wordt gegeven; dat strijdt toch wel tegen ieder gevoel van recht! Een beroep van de regering, dat ook in die gevallen de „praktische onmogelijkheid” zich tegen de pro-deo-verdediging door een rechtskundige zou verzetten, gaat niet op, omdat geëischt mag worden, dat ze dan, hoe ook, mogelijk gemaakt worde! Waar op het oogenblik toch waarlijk geen tekort aan juristen bestaat, zou desnoods overwogen kunnen worden om bepaalde juridisch onderlegde ambtenaren — we denken hierbij in het bijzonder aan de Inlandsche rechtskundigen, waarvoor, naar het schijnt, een behoorlijk empooi moeilijk te vinden is — aan te wijzen als officieele verdedigers in het ressort van een aantal landraden tezamen. 't Kost geld, ongetwijfeld, maar voor zooiets moet elke financieele overweging toch wel wijken! Ook de heer *Salim* kwam op de Inlandsche rechtsbedeeling terug en wees daarbij in het bijzonder op de *Nji Anahzaak* te Bandoeng, welke hij niet bevorderlijk achtte voor het prestige der Justitie. Een meening, welke blijkbaar ook de heer *Bergmeyer* deelde.

De heer *Wiranata Koesoema* drong in zijn rede aan op overheidsloezicht over het door hen aangevoerde geringe resultaat van hun Volksraadsarbeid. Die is vooral daarin te zoeken, dat zij zich bijna uitsluitend wijden aan het constateeren van misstanden, het aan de regering overlatend daarvoor de middelen ter verbetering te vinden, maar dat zij over het algemeen weinig oog hadden voor de eischen der algemeene organisatorische werkzaamheden ter verbetering van het staatsbestel. Zoo ontwikkelt de Volksraad zich ten slotte tot een groot klachtenbureau, dat niet met vrucht kan werken. In plaats van de „individuele ziekenzorg, welke de volksleiders bij voorkeur wenschen, wil de regering in de eerste plaats de algemeene assainering van het overheidswerk, waardoor de organisatorische fouten worden weggenomen, welke in hoofdzaak oorzaak zijn van het ontstaan der aangewezen feilen. Die weg is langer, maar zal op den duur tot blijvende verbetering leiden, wat niet gezegd kan worden van het incidenteel wegnemen van nu hier, dan daar geconstateerde verkeerde toestanden. Smaad en verguizing zijn tot dusverre het loon der regering geweest, terwijl zij, die nu klagen over de ontmoediging van het volk, dat nog geen resultaten ziet, juist de schuld daar aan dragen, door aan de regering hun steun te onthouden.

De regering acht het tijdstip voor vrijlating van het vergaderrecht in de Vorstenlanden nog niet gekomen, omdat daar nog voortdurend het centrale punt van

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoef geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Ten gevolge der heerschende malaise wordt het bestaan van genoemd blad bedreigd.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

Dansen leeren in 4 Lessen

Aan de ACADEMIE DE DANSE MODERNE

N. DE PARMENTIER

: Bezuidenhoutsche weg 11 :

bestaat gelegenheid tot onderricht in de dansen die thans in de Hoofdsteden van Europa en vogue zijn.

Aan beginners van elken leeftijd, zoowel aan hen, die elders geen resultaat bereiken wordt gegarandeerd, dat zij na vier lessen overal kunnen dansen.

Inlichtingen dagelijks van 11 tot 12 en van 2 tot 9 uur.

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—

Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen van f 10.—

Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 1987*

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt „Anton Hunink, Deventer”, dan verzekeren wij U, dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons verantwoordelijk stellen voor de qualiteit.

Anton Hunink, Deventer.
Hofleverancier.

BESCHIKBAAR.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve - 19,769,180.-
Buitengewone Reserve - 22,860,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscredietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

't SPORTHUIS

v/h E. ARNOUITS

GRAVENSTRAAT tegenover de Bonneterie DEN HAAG

HEEREN
MODE
ARTIKELN

PRIMA

Engelsche
Regenjassen

voor

Dames en Heeren.

Wanneer U PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan
tot ons. Wij zijn daarvoor
speciaal ingericht en kunnen
derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht
verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan ge-
reed voor uw **grote op-
lagen**, onze prima snelpersen
voor die tijdschriften, waarbij
het vooral op **kunstdruk**
aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

Nederlandsch Administratiekantoor

Hoofdkantoor: WILLEMSPARKWEG 4 - AMSTERDAM

Bijkantoor: 's-HERTOGENBOSCH, Parade 1, Tel. No. 1079

ALLE BANKZAKEN

Verstrekt gratis advies betreffende alle fondsen
en aandelen, verhandelt valuta op termijn,
belast zich met uitvoering van orders op de
Amsterdamsche Beurs. S.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

een opruiende actie is gelegen, welke bij vrijlating de
rust en orde ernstig zou bedreigen.

Betreffende de verschijnselen van *corruptie in het
politiecorps* wil de regering in hare mededeelingen
niet vooruitloopen op het justitieel onderzoek. In het
algemeen wijdt zij het voorkomen dezer verschijnselen
aan organisatorische fouten, waartegen thans met
kracht wordt opgetreden. Doch daarnaast wil zij niet
nalaten een woord van verdediging en van lof ook uit
te spreken aan het adres der politie, die in het algemeen
haar zeer moeilijke en veelzijdige taak met toewij-
ding en bekwaamheid verricht.

Het overzicht betreffende de *provincie- en regent-
schapsraden* resumeerende, blijkt dat als algemeene
bezwaren van den Volksraad tegen de regeringsvoor-
stellen naar voren zijn getreden: de samenknopping
van de instelling der regentschapsraden en der provin-
cies, en het ontbreken van de instellingsordonnan-
tie voor de provincie West-Java. Sterk meenings-
verschil tusschen de twee zijden van den Volksraad bleek
voorts ten aanzien van de kies-ordonnanties voor beide
soorten van raden. De overzichtschrjver constateert
een verscheidenheid van inzicht in den Volksraad, zoo-
wel ten aanzien van de principen der voorstellen als
ten aanzien van de meeste details, welke evenveel
klippen stelt in den weg van het wrakke regerings-
scheepje, waarop dit heel veel kans loopt om lek te
stooten — en te zinken.

Ten slotte releveeren wij, aan de hand van het entre-
filet „Tegenstellingen” in de *Java-Bode* van 26 Nov., een
gedeelte van de rede van den heer *Waworoentoe* in
den Volksraad:

Spr. wensch in de landsvergaderzaal te verklaren,
dat aan hetgeen hij als lid van dit college vanaf Mei
1918 tot nu heeft voorgebracht, door de Regeering
steeds de noodige aandacht werd geschonken, zoodat,
mocht niet aan alle verbeteringen in het belang van
land en volk van Minahassa en van Celebes direct ge-
volg kunnen worden gegeven, hij toch heeft kunnen
constateeren, dat over het tijdsverloop der laatste zes
jaren, *zeer vele verbeteringen* in het belang der bevol-
king door de Regeering zijn tot stand gebracht.

Spr. wensch daarvoor zijn oprechten dank te betui-
gen, met welke betuiging hij hier *de gevoelens van het
Minahassa-volk* vertolkt.

Indië en Angora.

Pangeran Koesoemojoedo, zoon van den Soesoehoe-
nan van Solo, „de ernstigste candidaat” voor den Soe-
nanstroon, zou op zijn terugreis naar Java ook een
bijdrage brengen aan Angora, zetel der Turksche re-
geering. De heer *Zentgraaff* belicht in het *Soer. III*,
van 27 en 28 Nov. het karakter dier reis uitvoerig. Hij
zegt o.m.:

Men moet aannemen, dat *Pangeran Koesoemojoedo*
zeker niet naar Angora zal gaan met dezelfde beschei-
denheid, waarmede hij indertijd uit Solo vertrok. Men
kan er van op aan, dat de Turksche regering den
zoon van den Soenan zal ontvangen op een wijze, welke
voor het gevoel van dezen Mohammedaanschen prins
zeer streelend zal zijn.

De aandacht van den staatsman, of regeerder, die
in de toekomst tracht te zien, om te bepalen, welke
wijzigingen het lot van zijn land wachten, gaat verder
en hooger dan het gedoe van een horde destructieven,
en zij zal zich, wat Indië betreft, *uitsluitend* richten
naar de *nationalistische* en *islamietische* stroomingen.
Beide stroomingen hebben haar contactpunten: het is
juist in de personen der zelfbestuurders, dat de natio-
nalistische en islamietische idealen elkander ontmoet-
ten en beiden bevrediging vinden. Vooral hierom zijn
de Vorstenlanden voor de „beweging” van zoo groote
beteekenis; zij zijn hiervan de bakermat. Alle stroom-
ingen van betekenis gaan vandaar uit, worden er
gevoed, keeren er terug, bevrucht met de inspiratie
van elders. Het is onmogelijk de Inlandsche beweging
juist te beoordeelen, zonder haar in de Vorstenlanden
te hebben bestudeerd. Zoo vragen de Vorstenlanden
en hun bestuurders immer onze aandacht; zij zijn de
polen, waarheen de aanhangers der belangrijkste stroom-
ingen in Indië zich richten, in hen leeft het gemeen-
schappelijke ideaal.

Het is opmerkelijk, hoe zeer de internationale isla-
mietische relaties in den laatsten tijd zijn toegenomen,
en hoe aan de versterking daarvan wordt gewerkt,
vooral door enkele bekende voormannen in Indië. De
Chalifaats-kwestie heeft hier meer interesse gewekt,
dan door het publiek wordt vermoed. Het *Pan-Is-
lamië* leeft krachtig op; het heeft zijn overtuigde aan-
hangers en propagandisten in Ned.-Indië. Men heeft
van hieruit contact gekregen met de groote buitenland-

DE BAS & Co., Bankiers HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

sche Islamietische comité's als het „Central Chalifat
Committee”, „The Ahmadijah Anjamani Isja' al Islam”
te 'Abore; men zocht of verkreeg reeds contact met
Angora'sche schriftgeleerden, en het is zeker, dat die
aanrakingen in aantal en innigheid zullen toenemen.

Herinnerd wordt aan *het oordeel van prof. Snouck
Hurgronje*: dat het Pan-Islamisme zich niet kan ver-
eenigen met de gewone verhouding van Mohammedanen
tot hun niet-Mohammedaansche bestuurders. Iedere
Christelijke regering over een Mohammedaansch volk
dient hiermee rekening te houden.

Van de Pan-Islamietische propagandisten in Indië is
Hadji Agoes Salim ongetwijfeld de kundigste en ijve-
rigste, en men zal verstandig doen zijn handelingen de
aandacht, welke deze verdienen, niet te onthouden.
Hij gaf reeds meermalen, en dan niet alleen op de
S. I.-congressen te Madioen en Cheribon, vorm en
richting aan pan-Islamietische verlangens, en hij is de
voornaamste schrjver voor de versterking der eenheid
onder de Mohammedanen op Java.

Zoo is thans *het ideaal*: de vorming en geleidelijke
versterking eener Islamietische gemeenschap over de
geheele wereld. Het onderhouden van een zoo innig
mogelijk contact met den naar wereldsche opvattingen
machtigsten Mohammedaanschen vorst — thans de
Turksche regering — kan dan strekken om met de
geweldige beteekenis, welke een aaneengesloten Isla-
mietische wereld, zich richtend naar den Vorst-par-
excellence, moet kunnen doen gelden, de inwilliging
te krijgen van politieke en economische wenschen.

Geleidelijk wordt, ook wat de *politieke en godsdien-
stige stroomingen* betreft, deze archipel uit zijn isole-
ment gehaald en getrokken in het wereldgebeuren. Zoo
werden Berlijn, Moskou, Shanghai en Angora bekende
klanken in de beweging. De communisten laven zich
aan de bron te Moskou, ontmoeten te Shanghai de Rus-
sische agenten; de „Zentral Stelle” te Berlijn voorziet
ook Indië van communistische lectuur. Wat de Islamie-
tische aspiraties betreft, deze richten zich uit alle
streken der aarde, waar Mohammedanen wonen, naar
Angora.

Het zou verkeerd zijn, *de beteekenis hiervan* te over-
schatten; het zou echter nog groter fout zijn, indien
men al deze gebeurtenissen niet met aandacht volgde.
Iedere niet-Islamietische regering over Mohammeda-
nen dient op al deze verschijnselen nauwlettend acht
te geven; in de laatste jaren heeft *de gezantenpost te
Cairo* hierdoor zeer aan betekenis gewonnen en men
mag aannemen, dat de benoeming van den heer Graaf
Van Limburg Stirum daar, is geschied, omdat men in
de huidige periode in de nabijheid der centra van het
Islamietische leven iemand wilde hebben, die door
zijn vorige positie in Mohammedaansche affaires geen
vreemde is.

Opium aan boord van schepen.

In verband met het, ook zonder eenige bepaalde aan-
wijzing van aanwezigheid van smokkel-opium, over-
vallen van binnenkomende schepen, maakt de *Sum.
Post* (van 6 Dec.) een praktische opmerking.

Ambtenaren der recherche, hoe zij ook in de onmo-
gelijkste hoeken en gaten van de schepen trachten door
te dringen, kunnen natuurlijk wel toevallig eenig opium
verborgen vinden, doch veel van deze smokkelwaar
aan boord zal uiteraard hun moeten ontgaan. Maar aan
boord der schepen zelf zijn personen, die hun schip
door en door kennen en weten, op welke plaatsen met
succes smokkel-opium kan worden verborgen. Dat zijn
de gezagvoerder en de officieren van het schip zelf.
't Zou dus voor de hand liggen, in de eerste plaats de
hulp van de kapiteins der schepen in te roepen om
het opium-smokkelen aan boord tegen te gaan. Wordt
die weg gevolgd? Officieel misschien wel, doch prac-
tisch niet, belooft het blad:

In tegenstelling met de praktische Britsche regeer-
ing te Penang en Singapore, die den kapitein van het
schip, die voor opium, door hem op zijn schip in be-
slag genomen, de volle premie geeft, ontvangt in Ned.-
Indië de kapitein slechts het veel lagere aanbrengloon;
de premie op de in beslag-name valt toe aan de opium-
recherche. Dit zou natuurlijk te ver gaan, doch vast
staat dat een krachtige hulp der gezagvoeders een
eerste vereischte is, als men werkelijk de opiumsmok-
kelarij aan boord van schepen den kop wil indrukken.
Anders is en blijft 't een wilde zoekerij op goed geluk
of kwade kans.

Een nieuw Burgerlijk Wetboek.

Reeds in 1920 werd het thans eerst in druk ver-
schenen, door mr. Cowan bewerkte, *nieuwe ontwerp
voor een op alle bevolkingsgroepen toepasselijk wet-
boek voor Ned.-Indië* aan de Indische regering aan-

M. A. VREESWIJK

WIJNHANDEL - UTRECHT

Uitvoerige Prijscourant op aanvraag gratis.

BESCHIKBAAR.

DE HAAGSCHE BEDDENFABRIEK
PAPESTR. 25 - DEN HAAG - TELEF. H. 5432

**DEKENS
BEDDEN
LEDIKANTEN**

Levering van Fabrik aan Verbruiker.

Zeehaboe's en Jongens
beschikbaar. 203

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

Om goede zaken te maken
is het noodig goede waar te leveren.
Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door **goede en voortdurende reclame.**

GEBRUIK DIT BLAD
VOOR UW

Reclamecampagne.

Chalifat Islam
act met die
nememen.
Snouck
kan vermedanen
Iedere
sch volk
Indië is
en ijve-
ingen de
houden.
op de
orm en
hij is de
eenheid
eidelijke
over de
oer innig
vattingen
hans de
met de
ten Isla-
orst-par-
williging
hen.
odsdien-
ijn isole-
ren. Zoo
bekende
ven zich
de Rus-
voorziet
Islamie-
uit alle
en, naar

geboden. Ofschoon ook thans nog verschillende adviezen zullen moeten worden uitgebracht en het ontwerp dus nog niet als definitief mag worden beschouwd, heeft de regeering gemeend de publicatie toch niet langer te moeten uitstellen, hetgeen ongetwijfeld is toe te juichen en waaruit valt af te leiden, dat zij op critiek van de zijde der justitiabelen zelf prijs stelt. Waar echter van de meesten niet verwacht mag worden dat zij zelf naar het ontwerp zullen grijpen, acht de heer mr. dr. R. D. Kolléwijn het noodig om in de *Locomotief* (van 24, 27 en 30 Oct., 6 en 7 Nov.) de belangrijkste veranderingen, die het ontwerp in ons privaatrecht aanbrengt, in ruimer kring bekend te maken, opdat een ieder, die het aangaat, zijn stem voor of tegen kan doen hooren.

Het Orthopaedisch Instituut te Tjimahi.
In het *Bat. Nwsbl.* beschrijft de heer J. H. F. van de Wall het Orthopaedisch Instituut te Tjimahi, aan welks hoofd dr. D. A. F. Hartwich staat. Wij ontleenen hieraan o.m.:
De aan het instituut verbonden technici waren te voren werkzaam aan de orthopaedische Universiteitsklinieken te Weenen en te Heidelberg. Dank zij hun empirische bekwaamheid, kunnen in genoemde inrichting worden vervaardigd: kunst- en steltheenen, kunst- en werkarmanen, corsetten voor verkrommingen en aandoeeningen van de wervelkolom. Voorts apparaten voor verlammingen, verkrommingen en nabehandeling van beenbreuken, terwijl ook worden aangemaakt rechthouders, buikgordels, breukbanden, platvoet- en steunzolen, orthopaedisch schoenwerk, kortom alles wat den lichamelijke gebrekkigen mensch het lijden verzachten of het verlorene in kunstvorm hergeven kan.
Het Instituut bestaat sedert Maart 1922 en maakt deel uit van het Militair Hospitaal te Tjimahi; het arbeidt ook voor den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst en voor particulieren. De heer v. d. Wall rekent deze inrichting tot de schoonste en edelste werken van het Gouvernement van Nederlandsch-Indië.

op wreede wijze een jong meisje, dat, volgens hem, eene tong had met een zwart teeken en van welk lichaamsdeel hij een stuk wilde hebben.
De Boeginees, die het de bevolking van Pegatan reeds langen tijd moeilijk maakte, werd evenwel gevat en in hechtenis gesteld en door den Landraad van Kendangan ter dood veroordeeld, met het gevolg dat de rust terugkeerde.
Die bevolking houdt zich thans bezig met den moord op 4 jonge kinderen, gepleegd door den Boeginees Batjo en wel naar aanleiding van het Bijgeloof dat b.v. bij den bouw van een nieuwe brug of van eene nieuwe woning menschedels en menschenoogen aanwezig moeten zijn.
Te Kloea woont een Japanner die een rubberfabriek oprichtte en toen fluisterde de domme menigte terstond dat daarvoor menschedels noodig waren, aangezien anders de fabriek geen voorspoed zoude hebben en gevaar voor de bevolking zoude opleveren.
Batjo dit vernemende en wetende dat eene geldelijke belooning niet zoude uitblijven koos Tandjong, op 3 Kilometer van Kloea gelegen, uit als het terrein zijner actie en zag op zekeren morgen, op eene sawah nabij de rubberfabriek, 4 inlandsche kinderen zich bezig houden met het vangen van visch.
Het was nog vroeg in den morgen, ook waren er nog geen menschen op het pad en van die omstandigheden maakte de dader gebruik om zich van de schedels dier kinderen meester te maken, doch zonder de lijken te begraven.
De schedels bracht hij naar den Japanner te Kloea, die, hevig ontsteld, de gebeurtenis ter kennis bracht van het Inlandsch Bestuurshoofd.
De dader werd gevat en naar Tandjong gebracht.
De stemming van de ouders der vermoorde kinderen kan men zich denken.
Het is te hopen dat de dader zijne gerechte straf niet zal ontgaan.
Op het stuk van de bestrijding van het Bijgeloof, valt in Ned-Indië nog nuttig werk te verrichten.

V. MASSARO
KAMPERSINGEL 50 - HAARLEM

LEVERANCIERS VAN MARMER, MOZAIEK, STEEN- EN HOUTGRANIEET VLOEREN, LAMBRIZEERINGEN, AANRECHTBLADEN GOOTSTEENEN, TRAPPEN, PLINTEN enz.

CONSTRUCTEUR VAN BETONWERKEN
Specialiteit in KUNSTSTEEN EN KUNSTMARMER

BIJ UW BEZOEK AAN
BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
bemerkt U, dat Uw kleederen gekrekt, gevlekt of gescheurd zijn.

U kunt ze moeilijk missen Geen nood
Wij Reinigen en Persen Uw Kleeding terwijl gij slaapt!

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS hebben eigen ateliers te

BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,
Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior
Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue
Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren) Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stopper (American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop, dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliëntèle mogen rekenen.
Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der bovengenoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen wij Uw kleeding,
terwijl gij Uw courant leest of even een brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors
Prop.: M. ANDRÉ,
4 rue Grétry, BRUSSEL
(eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van de Place Bruckère).

**PIANO's
RIPPEN**
P. Heinstraat 42
DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Het bijgeloof in Ned.-Indië.
Reeds herhaalde malen werd in deze rubriek melding gemaakt van gevallen van bijgeloof bij de Inlandsche bevolking van Ned.-Indië, met al de dikwijls schadelijke gevolgen, welke daaraan zijn verbonden. Dat men aan dat bijgeloof blijft vasthouden, kan o.m. blijken uit het feit, dat, als men, zooals in de „Pewarta Soerabaya” van 9 Juli 1923 wordt geschreven, te Djoc-jakarta vraagt naar de reden waarom het thans in die streek zoo sterk regent, men ten antwoord krijgt, dat de Natuur overal in de war is, hetgeen o.m. hieruit zou blijken, dat als in Europa de zon schijnt er zwavel(?) valt en dat als het in Indië de droge tijd is, het daar thans regent.

Waarom dat in Europa zóó is, weet men niet, doch men weet wel en zelfs zeer gemakkelijk de reden van den tegenwoordigen sterken regenval in Midden-Java en dit op gezag van een zevental wakers van de suikerfabriek „Pendoeng.”
Deze hebben n.l. verklaard dat Njai Loro Kidoel is getrouwd met Kjai Koepok, den bewaker van den Vuurberg Merapi en dat zij zich dientengevolge derwaarts moest begeven.
Niet beschikkende over een auto of over een grobak en ook niet te voet kunnende gaan, was zij wel verplicht de Opakrivier te nemen, waarvoor veel water noodig was. Het waterpeil moest om die reden stijgen en was de verhoogde regenval dus noodzakelijk.
In den nacht van den 7en Juli 1923 is Njai Loro Kidoel weder naar hare verblijfplaats aan de Zuidzee teruggekeerd en hield de regen op omdat het water niet meer noodig was en te veel water schade zoude toebrengen aan de belangen van de suikerfabriek.

De verslaggever zegt dat de lezers niet moeten denken dat die 7 bewakers van de suikerfabriek hen willen misleiden door maar een verhaaltje te vertellen, want zij hebben met eigen oogen het vertrek van de Merapi van Njai Loro Kidoel gezien en den overgang over de Opak bijgewoond.
En een 7 paar oogen vergissen zich natuurlijk niet. Het niet gelooven van dit verhaal is, zooals van zelf spreekt, niet verboden.
Een ernstiger geval van Bijgeloof wordt in de „Pewarta Soerabaya” van 6 Juli 1923 uit Bandjarmasin vermeld.
Een Boeginees n.l., met name Djoehrie, die zoogenaamd de macht had zich onzichtbaar te maken, doodde

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Een en ander over de Hollandsch-Chineesche School, ter hoofdplaats Padang (Westkust van Sumatra).
II (Slot.)

Waar de Chineezzen te Padang het practisch nut van de kennis der Nederlandsche taal hebben ingezien, stellen zij de kennis van eigen taal niet meer zoo op prijs als vroeger; zelfs staan zij vrij onverschillig daar tegenover, natuurlijk tot ergernis van den Chineeschen Nationalist.
De verslaggever meent, in verband met die sterke toename van Chineseche leerlingen op de Hollandsch-Chineesche school te Padang en in het algemeen naar den sterken drang naar onderwijs bij de Chineseche bevolkingsgroep, te moeten wijzen op de wenschelijkheid voor de Regeering om het aantal dier scholen uit te breiden, wil zij n.l. het Christelijk onderwijs in de Nederlandsche taal, dat door de Katholieke geestelijken te Padang wordt gegeven, vóór zijn.
Het is bekend, dat nog niet lang geleden verscheidene pastoors uit Europa te Padang zijn aangekomen, die, aan de hand van den Christen Bijbel, de Nederlandsche taal aan de Chineseche jeugd leeren, in de hoop, dat zij in de toekomst den Christelijken godsdienst zullen aanvaarden.

De lezingen dier pastoors boeien zeer het jeugdig Chineesch-gemoed, terwijl de verslaggever ten allen overvloede er nog eens aan herinnert, dat het heilige water niet ontbreekt.
Hij kon zich eenigen tijd geleden op het plein van Rome te Padang persoonlijk overtuigen van het feit, hoe een groot aantal Chineseche ouders zich vóór het gebouw der Hollandsch-Chineesche School aldaar had verzameld, met het doel eene plaatsing voor hunne kinderen in die school te veroveren.
Van de 120 kandidaten werden 31 geplaatst, een resultaat, waaraan de verslaggever met weemoed denkt, niet het minst omdat op de families van de afgewezenen tal van aanmerkingen werden gemaakt, welke hij liever niet aanroert.
Liever wenscht hij ten deze eens te wijzen op de taak der Schoolcommissie, die deze aangelegenheid te regelen heeft en waarin ook de Chineseche officieren en wijkmeesters zitting hebben, om daarna de vraag te stellen of deze heeren wel hun plicht behoorlijk nakomen.
De verslaggever meent van niet, waar hij in de prac-

IN KRINGEN
waar men tot oordeelen bevoegd is,
beschouwt men Aambeienzalf van
broeder Benedictus als het eenigst,
nooit falende middel. Prijs p. p. f. l.—
Verkrijgb. bij de voorn. drogisten

BESCHIKBAAR.

ruk ver-
ontwerp
lijk wet-
ring aan-

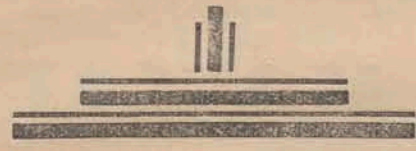
Heeren- en Dameskleeding naar Maat

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT
MOLENSTRAAT 47B TEL. H. 2324

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar „De Ind. Rijsttafel” door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst”, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdag na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleystraat 63.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. J. Hoesink, Emmastraat 58.

W. W. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF, 's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a. Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.

Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumiërs, 1e Coupeuse, Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.

Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

tijk ziet, dat de commissie die leerlingen op de Hollandsche School toelaat, waarvan de ouders, volgens het belastingkohier, vermogend zijn.

De minder welgestelde kinderen komen achteraan, hetgeen wijst op het meten met verschillende maten, terwijl zij, als zij al aan de beurt komen, zooveel ouder en grooter zijn geworden en dan reeds andere plannen hebben gemaakt.

De Chinese ouders trachten de niet-toelating hunner kinderen op de Hollandsch-Chinese school te ondervangen door ze op de avondschool te plaatsen, dan wel de hulp van het hoofd der school in te roepen op verschillende wijzen, doch dan volgt nog lang niet altijd succes.

Een groot bezwaar voor de Chinese ouders ter hoofdplaats Padang is, dat zoovele kinderen uit de Padangsche Bovenlanden de plaatsen van de Padangsche Chinese jeugd innemen, welke eigenlijk haar toekomt, aangezien de school feitelijk ten behoeve van de Chinezen aldaar is opgericht.

De verslaggever wil daarvan geen verwijt maken, doch alleen nog wijzen op het feit dat de leerlingen, afkomstig uit de Padangsche Bovenlanden, gewoonlijk kinderen zijn van welgestelde ouders.

De aandacht vestigende op het sterke verlangen der Chinese bevolking van Sumatra's Westkust naar het onderwijs, dat op de Hollandsch-Chinese School gegeven wordt, terwijl slechts één dergelijk onderwijsinstituut in het geheele ressort aanwezig is, zou het zijns inziens ten zeerste aanbeveling verdienen, wanneer hooger autoriteit kon besluiten tot de oprichting van een dergelijke school te Fort de Koek.

Die plaats zou men dan als centrum kunnen beschouwen van het Chineesch onderwijs in de Padangsche Bovenlanden.

Voor de Chinezen te Padang zou dit geldelijk voordelig zijn, terwijl geen gebrek aan plaats op de beide scholen zou bestaan.

De verdere maatregelen tot verbetering van toestanden zouden dan kunnen zijn: ten eerste het aanstellen van personen in eene schoolcommissie, die verstand hebben van onderwijszaken en de Chinese leden te kiezen uit lieden, die geen ambtelijke functie bekleeden, voorts rechtvaardig zijn en niet al te zeer vasthouden aan het standbegrip.

Wanneer de toelating der Chinese jeugd op de scholen niet meer volgens de hoegrootheid van den belastingaanslag der ouders kon geschieden, dan zou aan den wensch van de Chinezen ter Westkust van Sumatra worden voldaan.

Literatuur-Overzicht. 1)

Koloniaal Tijdschrift.

In de Jan.-afl. wijdt Mr. S. van der Plas waardeerende woorden aan de nagedachtenis van wijlen den oud-resident G. Schaap, terwijl de heer D. G. Stibbe herinnert aan de verdiensten van den eveneens onlangs overleden oud-Assistent-Resident J. Seyne Kok.

De hr. J. E. Bijlo artikel over de herziening der Indische belastingen, in verband met een uitgebrachte rapport over dat onderwerp. — Dr. A. C. Kruyt publiceert eene verhandeling, getiteld: De hoofden in Midden Celebes onder het Ned.-Indisch Gouvernement. De ondertitel had kunnen luiden: „Handleiding voor den besturende ambtenaar, oök voor hunne verhouding tot de Zending”. — Onder het opschrift „Baliana” deelt de heer H. T. Damsté een en ander mede over de annexatie van Karangasem en de rechtsbesteding in dat landschap, de samenstelling van de raden van Kerta's en het oude Hindoe-wetboekenrecht, kastenvermenging, gevangeniswezen en gewapende politie op Bali. — De hr. G. Gonggrijp geeft eene uiteenzetting van de voornaamste punten van wijziging, die, ter uitvoering van de nieuwe grondwetsartikelen (60-62), door Minister De Graaff in het Regeeringsreglement werden beraamd en van de veranderingen, welke gedurende en tengevolge van de behandeling van het ontwerp in den Volksraad, eenzijdig alsnog door de Regeering zijn aangebracht, anderzijds door den Volksraad zijn aanbevolen. — Dezelfde schrijver geeft nog eene beschouwing: De Indiëse schatkist en de hoge conjunctuur”, handelend over de betekenis der Staatsbedrijven in Ned.-Indië. — De hr. J. H. Meijer bepleit de wenschelijkheid van het zittingnemen van B. B.-ambtenaren in den Volksraad, hetzij middels verkiezing door de Locale raden, hetzij middels benoeming door den Gouverneur-Generaal. — De reeks artikelen wordt besloten met eenige aanvul-

1) Wegens plaatsgebrek is deze rubriek ditmaal sterk bekort.

lingen van J. Langhout's geschrift: „Vijftig jaren economische staatskunde in Atjeh”, naar gegevens verstrekt door den oud-Gouverneur van Atjeh A. G. H. van Sluys. — Overigens de gewone rubrieken.

De West-Indische Gids.

De Jan.-afl. opent met eenige „Schetsen uit Suriname”, door den oud-Gouverneur G. J. Staal. — De hr. S. Kalf schrijft op de hem eigen, onderhoudende wijze over Surinaamsche journalistiek in vroeger tijden. Terloops zij er op gewezen dat een meer volledige behandeling van dit onderwerp voorkomt in de Encyclopaedie van West-Indië (journalistiek en tijdschriften en periodieken). — De hr. G. van der Plaats publiceert beschouwingen over de toekomst van den landbouw op de bovenwindse eilanden St. Martin, St. Eustatius en Saba; het is geen opwekkend beeld dat de deskundige schrijver geeft, nog somberder dan dat we gewoonlijk van Suriname en Curaçao te zien krijgen. — Verder bevat de afl. nog eene bespreking door Dr. H. F. C. ten Kate van: „A. de Hostos, Three-pointed stone zemi or idols from the West Indies” en de rubriek Bibliographie.

Vragen des Tijds.

In het Jan.-Nr. eene verhandeling van den hr. S. Ritsema van Eck: De herziening van de Staatsinrichting van Ned.-Indië. De schr. behandelt het aanhangige wetsontwerp kritisch; zijn oordeel luidt dat het de gelegenheid om vele moeilijkheden te regelen (ras-criterium, positie der Vreemde Oosterlingen, ambtenaarschap enz.), niet heeft gebruikt en de wet ons voor de oplossing van die moeilijkheden zal plaatsen, als de omstandigheden nog weder ongunstiger zijn geworden.

Bijdragen Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië.

Inhoud van Deel 79, afl. 4. De instelling van de commissie voor den handel der Oost-Indische Compagnie op China in 1756, door Dr. J. de Hullu. — Het heidensch huwelijk op Tanimbar, door P. Drabbe. — Vertaling van Sarga VIII van het Oudjavaansche Ramayana, door Dr. H. H. Juynboll. — Van Hoëvell's archaeologische reis in Midden-Java van 1840, door Dr. G. P. Rouffaer. — De oorzaken van den opstand van Saparoea in 1817, door Mr. H. A. Idema (Aanvullende, aan het archief te Amboin ontleende mededeelingen van P. H. van der Kemp's artikel: Over den opstand in de Molukken). — De woning van Dirk van Hogendorp in Brazilië (1817-1822). Met twee platen. Uit historisch oogpunt is dit laatste artikel van veel belang. Tot nu toe meende men dat de generaal Dirk van Hogendorp (broeder van den meer bekenden Gijsbrecht Karel), wiens avontuurlijke loopbaan en verdiensten als koloniaal hervormer zoo mees-terlijk zijn beschreven door Mr. Sillem, op zijn landgoed Novo-Sion te Rio de Janeiro was overleden den 29en October 1822. Uit de onderzoekingen van Mr. Th. B. Pleyte, gezant in genoemde plaats, is gebleken, dat die datum gesteld moet worden op 18 October '22. En oök heeft Mr. Pl. de plaats kunnen bepalen waar Van Hogendorp's woning gestaan heeft. Op die plek is onlangs de gedenksteen geplaatst, die eenige zijner vereerders hebben laten vervaardigen om de herinnering aan zijne nagedachtenis levendig te houden.

Kromo Blanda.

Bij de Uitg. Mij. Hadi Poestaka te 's-Gravenhage is verschenen het 6e deel van Kromo Blanda, door H. F. Tillema, met den ondertitel: Tropische handelswaren en tropische ellende. Ofschoon niet zoo omvangrijk als de tot nu toe verschenen deelen, is het zesde niet minder belangrijk. Het zal wederom de algemeene aandacht trekken, daar het tot onderwerp heeft: de gevolgen die de verschillende venerische en andere besmettelijke ziekten, door de kolonisten in den Oost-Indischen Archipel gebracht, op de bevolking hebben gehad, alsmede de slechte hygiënische toestanden, door te groote oopenhooping der bevolking ontstaan.

Dit nieuwe deel omvat 36 blz. fol., met kaart in kleuren-steendruk, 1 kaart in boekdruk en 6 opgeplakte illustraties in lichtdruk.

De heer Tillema opent zijn tekst met het motto: Heb medelijden met die arme tropische volken.

Tijdschrift Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap.

De Januari-afl. bevat de volgende bijdragen welke op Indië betrekking hebben. A short account of the expedition to Buru (Moluccas), by L. J. Toxopeus. With a sketch-map. — Een bezoek aan de Mentawai-eilanden, door Dr. A. C. Kruyt. Met plaat en kaart. — Bijdrage tot de topografie van de residentie Soerabaia in de 14e eeuw, door P. V. van Stein Callenfels en L. van Vuuren. Met 3 kaarten. — De critiek van den Heer J. van Rooij op de Sumatra-kaarten van den Topografischen Dienst, door Dr. S. van Valkenburg.

Verder zij de aandacht gevestigd op de levensbe-

TOEPOEL's Modelschool

Joh. Camphuysstr. 165-67 (Bezuidenhout) DEN HAAG

**BOKSEN, JUJITSU, ONTVETTING
VERSTERKING, TRAINING** voor elke sport

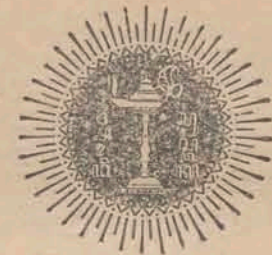
Dames en Heeren. LAGE PRIJZEN

Warme en koude Kuip- en Stortbaden. Alle lessen geeft P. M. C. TOEPOEL, Oud-Amateur-Kampioen van Nederl. Gediplomeerd Leeraar N. B. B.

BESCHIKBAAR.

Garage NASSAU
 SCHELPKADE 42 b.d. Javastraat DEN HAAG
 Verhuren van Luxe Auto's
 tegen taxi-prijzen
MAAND-AUTO'S
 Tel. H. 7503 Tel. H. 7504

J. A. VAN HEIJNINGEN
 FABRIEK VAN GRAFHEKKEN - SANITAIRE ARTIKELEN
 AANLEG VAN GAS- EN WATERLEIDING
 LEVERING VAN ALLE SOORTEN
 HAARDEN, KACHELS en FORNUIZEN
 "ELECTRISCHE SMEDERIJ"
 WESTEINDE 159 TELEFOON M. 2867 DEN HAAG

ADI-POESTAKA
 Boekhandel en Uitgevers-Mij.
 L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
 Tel. M. 5611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het
 „Java-Instituut” en van „De Commissie voor
 de Volkslectuur” te Weltevreden.
 Levering van alle Boeken op elk gebied, ook
 Buitenlandsche Uitgaven.
 Speciaal zijn we goed gesorteerd in
 Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.
**Tempel en Paleis in
 Hindoestan**
 door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties. Prijs: f 3.20.
 Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van
 Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van
 de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en
 Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst
 door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties. Prijs: f 3.20.
 De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche
 grooten heeft verkeer, is de eerste, die ons op syste-
 matische wijze in het wezen der Javaansche danskunst
 inleedt.
 Het werk wordt o.a. verlicht door opnamen van
 Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool
 te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waar-
 door de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis
 maakt met de elementaire bewegingen van den Javaan-
 schen dans.

**De Geur van Moeders
 Haarwring**
 door NOTO SOEROTO.
 2E DRUK.

Prijs f 3.75.
 Uit de Persbeoordeelingen:
 „ . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen
 van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie
 ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te
 vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaan-
 baar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel
 en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de
 dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.
 [JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„ . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering
 zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder
 bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefde-
 lied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet
 eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en
 vereert . . . De schoonheid van zijn vaderland en
 de monumenten van de beschaving van zijn heet-
 geliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het
 lied rijst uit zijn ziel”
 PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag
 van Ned-Indië”.

schrijving door J. H. Sebus van Prof. J. F. Niermeijer
 (met portret). Uit een toegevoegde lijst van geschriften
 blijkt dat Indië een belangrijke plaats innam bij de
 studie van Prof. N. — Het tweede „Pan-Pacific Science
 Congress” (Melbourne en Sydney, 1923), door Prof. Dr.
 Ir. H. A. Brouwer. — Voorts bevat de rubriek Literatuur
 verschillende besprekingen van Indische publicaties,
 terwijl het Bibliographisch overzicht dergelijke titels
 geeft.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned-Indië.
 Hoofdzakelijke inhoud van No. 21 (24 Nov. '23). Wij-
 ziging der Assistenten-regeling ter Oostkust van Suma-
 tra (vervolg). — Iets over besmettelijke (vee)ziekten,
 door Dr. H. J. Smit. — Het tegenwoordige particuliere
 proefstationwezen op Java, door Dr. O. de Vries. —
 Voorgenomen verhooging der invoerrechten op thee in
 Nederland. — Achteruitgang van de Deli tabak. — Over
 het ontstaan van den Maleischen Archipel, door Dr. G.
 L. Smit Sibinga en Dr. L. F. de Beaufort. — Over den
 stand van den import der parasieten van den koffieb-
 essenboek uit Uganda.
 Id. No. 22. De oogsttijd in verschillende suikerlanden.
 — Mr. van Gennep en het Ned. Ind. Landbouwsyndi-
 caat. — Bestrijding van de klapperrattenplaag. — Pen-
 sioenfondsen voor het Europeesch personeel in de berg-
 cultures. — Akar-bahar, door Dr. C. P. Cohen Stuart.
 — Malaria op Sumatra (ontleend aan een beschouwing
 van Prof. Dr. W. A. P. Schüffner. — Kina. Bericht om-
 trent de Gouvernements kina-onderneming over het
 derde kwartaal 1923. — Inlandsch grootgrondbezit in
 Atjeh. — Het vangen van krekels (kassir-gangsir), door
 G. Koch. — De dierlijke plagen van den Hevea-boom in
 Borneo, door ir. W. Dibbetz. — Bijenteelt, door R. A. M.

Kon. Vereeniging „Koloniaal Instituut”.
 Met het afwerken van het nieuwe gebouw van het
 Koloniaal Instituut is men thans zoo ver gevorderd, dat
 dezer dagen de Afd. Handelsmuseum en de Centrale
 Boekerij van het Algemeen Secretariaat daaraan zullen
 verhuizen, zij het ook nog niet in alle gevallen naar hun
 definitieve lokalen.

De schutting vóór de rotonde van de Afdeling Han-
 delsmuseum staat op het punt verwijderd te worden,
 zoodat dan de toegangsdeur juist tegenover het tram-
 huisje op de Mauritskade aan de straat komt te liggen en
 in gebruik genomen kan worden.

De Afd. Handelsmuseum zal zeer spoedig Plantage
 Prinselaan 17 met de definitieve woonplaats verwis-
 selen; dat het Koloniaal Museum te Haarlem op 15 De-
 cember l. l. voor het publiek gesloten was, weet men
 reeds door een bericht in dit blad. De ambtenaren uit
 Haarlem zijn dus in het vervolg ook te Amsterdam wer-
 zaam, terwijl de verhuizing van de bezittingen en de
 inrichting van het nieuwe museum geleidelijk zullen
 geschieden.

Tijdelijk worden in eenige lokalen van de Afd. Han-
 delsmuseum de openbare leeszaal, het uitleenbureau en
 de afdeling boekverkoop van de Centrale Boekerij van
 het Algemeen Secretariaat overgebracht; belanghebben-
 den moeten zich derhalve niet meer vervoegen aan
 Plantage Middenlaan 15, doch aan den bovengenoemden
 ingang van de Afd. Handelsmuseum aan de Mauritskade
 naast de directieket.

Tengevolge van de inderdaad vorstelijke gift van een
 half miljoen gulden, welke iemand, die onbekend
 wenscht te blijven, aan het Koloniaal Instituut ge-
 schonken heeft, kan met de verdere afwerking van het
 gebouw voortgegaan worden, zoodat men de hoop mag
 koesteren, dat binnen afzienbaren tijd ook het Algemeen
 Secretariaat en de Afd. Volkenkunde in het nieuwe ge-
 bouw gehuisvest zullen zijn. (Ind. Merc.).

Suriname.

Wij hebben in het vorige jaar met groot genoegen
 kunnen constateeren dat de belangstelling in Suriname
 gaandeweg toeneemt. Van vele kanten is men in de
 weer de aandacht op de kolonie te vestigen en licht te
 laten vallen op de vele mogelijkheden van het land. Dag-
 bladen en tijdschriften hebben meer ruimte over voor
 Suriname dan ooit te voren.

Toen in het vorige jaar de artikelen van Dr. van
 Blankenstein in de N.R.Ct. verschenen ging een golf van
 belangstelling door het land. Elke maand komt „De
 West-Indische Gids” het zijne doen om de kennis onzer
 West-Indische koloniën te vermeerderen. Voordrachten
 met lichtbeelden en met de Suriname-film vullen het
 beschrevene aan.

Er is beweging. —
 Professor Went — zoo pas uit Suriname teruggekeerd

— schrijft in het „Vakblad voor Biologen” van Novem-
 ber, in „De Indische Mercur” van 14 December en in
 „De Gids” van deze maand over zijne wetenschappe-
 lijke onderzoekingen en zijn algemeene indrukken. In
 zijn kroniek aangaande boeken over Nederland in laatst-
 genoemd tijdschrift heeft Professor Colenbrander het
 ook over Dr. van Blankenstein's boek: „Groeter nation-
 ale beteekenis dan de journalistiek van Couperus
 (Oostwaarts) bezit die van Dr. van Blankenstein wiens
 artikelen over Suriname ieder zich uit de „Nieuwe Rot-
 terdamsche Courant” herinneren”

„Over Suriname was eigenlijk elders al veel goeds te
 lezen, maar een feit is, dat men het nooit las”

Is het niet beschamend dat dit geconstateerd moet
 worden, vooral als men weet dat onder degenen, die dat
 vele goede niet lezen en lezen juist behooren de man-
 nen die in staat zouden zijn de kwijnende kolonie uit
 haar verval te helpen en tevens zich zelven aan rijke
 bronnen van inkomsten.

In ons nummer van 23 Augustus van het vorige jaar
 schreven wij:

„Zou het niet een waardige hulde zijn aan onze
 Koningin, zoo eenige kapitaalcrachtige lichamen in haar
 jubeljaar besloten het bewijs te leveren dat Neder-
 landsche ondernemingsgeest in staat is een kwijnende
 kolonie tot bloei te brengen

„Zou het de krachten van het Nederlandsche kapitaal
 en den Nederlandschen ondernemingsgeest te boven
 gaan in Suriname een paar duizend hectaren met
 bacoven te beplanten en voor een geregelde verscheping
 te zorgen? Kwam die verscheppingsgelegenheid tot
 stand, dan ware de viciëuze cirkel, waarin men in de
 kolonie rondraait, verbroken en konden ook de be-
 staande plantages en de kleine landbouwers de bacoven-
 cultuur, alsook die van ander fruit ter hand nemen.

Wie neemt hier het initiatief? Kan de regeering de
 kapitaalcrachtigen in den lande niet opwekken tot deze
 daad van vaderlandsliefde en van eigenbelang?”

Sedert wij het bovenstaande schreven hebben wij ge-
 legenheid gehad kennis te maken met eenige personen,
 die zeer groote belangen hebben in Indische cultures;
 maar die kennismaking was een groote teleurstelling.
 Op onze vraag: waarom strekt gij de ondernemingen
 niet uit tot Suriname, zette men groote oogen op en wist
 niet anders te zeggen dan: „Suriname? Maar daar is
 immers niets te beginnen.” Uit het verdere gesprek
 bleek ons dat de heren niets, volstrekt niets wisten
 van de mogelijkheden die Suriname op velerlei gebied
 oplevert. Zij hadden daar nooit iets over gelezen, wisten
 b.v. niet van het bestaan van „De West-Indische Gids”,
 hadden ook geen kennis genomen van het rapport van
 het Suriname-Studie Syndicaat. Zij hadden te hooi en te
 gras eenige der brieven van Dr. van Blankenstein ge-
 lezen, waarschijnlijk omdat die stonden in het blad
 waarop zij geabonneerd zijn.

Wij schaamden ons over zoo ontstellende onwetend-
 heid bij mannen van zoo grooten invloed op finantieel
 gebied in den lande, en wij konden niet eens de belofte
 los krijgen dat zij iets over de mogelijkheden van het
 land zouden lezen: „Suriname ook!”

Maar wij geven den moed niet op. Eenmaal zal dat
 anders worden. De omstandigheden zullen er toe drij-
 ven. In het belang van het moederland is het te hopen
 dat men dan den weg niet versperd vindt door onder-
 nemende vreemdelingen, die nu reeds de oogen op
 Suriname gevestigd hebben en terdege kennis nemen
 van de mogelijkheden van het land.

In „De Maasbode” van 30 December een artikel van
 den heer W. Arniz over „Een bacovencultuur met gou-
 vernementssteun in Suriname”. De schrijver zet uit-
 voerig uiteen waarom hij de voorkeur geeft aan dezen
 vorm van cultuur boven een contract met de United
 Fruit Company. De regeering late niet na kennis te
 nemen van dit degelijke artikel.

„Om jaloersch te worden”, schrijft „De West” van
 4 December boven het volgende bericht:

„Wij lezen in de Argosy van Demarara, dat bij de
 opening van de zitting der wetgevendende vergadering, de
 Gouverneur kon mededeelen, dat de begroting van het
 loopend jaar waarschijnlijk zou sluiten met een klein
 overschot. De Gouverneur gewaagde van een herleving
 van den handel, die zich afspeelde in de opbrengst der
 middelen. De gunstige marktprijzen voor suiker zijn
 daarop natuurlijk van invloed geweest. Voor 1924 raamt
 men, dat, zonder dat belastingverhoging noodig zal
 zijn, de begroting zal sluiten met een overschot van
 ongeveer 44 duizend dollars.”

EINDHOVENSCH BOOMKWEKERIJ
 TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634
 LEVERING VAN ALLE SOORTEN
BOOMEN EN PLANTEN
 TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
 SPECIAAL ADRES VOOR HET
 AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

BESCHIKBAAR.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
 Bandversiering van SOERJOWINOTO
 Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
 en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordeelingen:

"... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen".

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

"... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid".

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*)

"... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning - ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt - doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft - eere den schrijver - Majesteit, in den besten zin".

(Top Naeff in *De Amsterdammer*).

"... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen".

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

BEZOEKT DE TOONKAMERS van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid

Heulstraat 19 - Den Haag

Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10-6 uur; 's mid-
 dags tusschen 12-2 uur gelegenheid tot het ge-
 bruiken van *nassi goreng* of *bamie*. 's Maandags
ketoepal met toebehooren. Donderdags en Vrijdags
djanganan (gado-gado) tegen f 0.75 per portie en
 's Zaterdag rijsttafel à f 1.50 en f 0.75.

Tusschen 3-6 uur thee of Indische stroop met
kwee-kwee, à f 0.25 per portie.

De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en
 ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

WISBRUN & LIFFMANN

Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN. ENZ.

BALARTIKELEN.

Wij vestigen er de aandacht op dat wijlen Professor Niermeyer het veld zijner studiën ook had uitgestrekt tot Suriname. In het „Tijdschrift v. h. Kon. Nederl. Aardrijksk. Genootschap”, 1891, blz. 755 en in de „Vragen des Tijds”, 1891, II, blz. 142 verschenen artikelen van zijne hand over „de Surinaamsche grenskwestie”, n.l. de Lawakwestie.

Curaçao.

Petroleum van Maracaïbo.

In verband met de voorgenomen uitbreiding van het petroleumbedrijf op Curaçao is het wel belangwekkend te lezen, wat de *Amigoe di Curaçao* onder bovenstaand opschrift schrijft:

„De totale jaarlijkse productie van alle oliebronnen in Venezuela bedraagt nu van 380.000 tot 400.000 ton. De petroleum, die in Venezuela zelf gedistilleerd wordt, levert 45.000 ton residu of fuel oil (stookolie) en ongeveer 375 ton gasolie, die voor de Diesel- of semi-Dieselmotoren gebruikt wordt. De uitvoer bedraagt 275.000 ton ruwe olie en 11.000 ton stookolie (residu).

De chemische samenstelling van de Venezolaansche aardolie lijkt veel op die van Mexico, die eveneens asfalt tot basis heeft en die 12 tot 18 % essence en lichtgevende producten levert, ofschoon er ook aanwijzingen zijn voor het bestaan van lagen met aardolie met parafine tot basis en van hooger gehalte.

Het ontvlammingspunt, d.i. de temperatuur waarbij de petroleum juist begint brandbare gassen af te staan, berekend volgens het Martin-Pensky-apparaat, is 75°, het gehalte aan zwavel ongeveer 2 %, de dichtheid bij een temperatuur van 15° is 976.

Er bestaan havens in of dicht nabij Venezuela, waar een olietankboot van 4000 tot 14000 gewichtston olie kan laden (La Guayra, Puerto Cabello en Curaçao), doch in die twee eerste havens zijn geen grootere deposito's dan voor 200 ton, evenmin zijn daar de noodzakelijke pompen om vlug die tankschepen te vullen. Dit alles vindt men wel in de haven van Curaçao.

De maximum capaciteit voor schepen, die door de monding van het meer van Maracaïbo kunnen binnenloopen, bedraagt 1900 ton.

Noch de temperatuur, noch het regenseizoen belemmeren in geen enkele maand van het jaar het boorwerk in de putten, tenzij alleen daar, waar de putten heel ver in het binnenland liggen en het transport moeilijk en tijdrovend is. Een bewijs hoeveel activiteit hier ontwikkeld kan worden, is wel de boorput van Maneta, waar drie ploegen werklieden met het boren bezig zijn, zoodat het boorwerk zonder onderbreking gedurende 24 uur kan worden voortgezet.

De Amerikaansche en Engelsche werklui verdienen dagelijks van 4 tot 12 dollars, de chefs van het boorwerk 12 dollars met de kost, hun bedienden van 6 tot 15 bolivars en de peons 5 tot 7 bolivars daags.

Een der Maatschappijen, die het werk met meer kracht doorzet, gaat binnenkort op *Punta de Leiva* een raffinaderij oprichten om het grootst mogelijk getal Venezolaansche werklui, waarvan zij bij voorkeur gebruik maakt, aan het werk te kunnen zetten. Zij heeft ook een constructiewerkplaats met 2 chefs, 20 ingenieurs en 18 assistenten, een garage voor haar talrijke auto's en trucks, eigen elektrische verlichting, en onderhoudt door haar werk ongeveer 2000 gezinnen. De employe's, die ziek worden, komen in het hospitaal, terwijl hun dagloon doorgaat.

Regen.

Op 24 Nov. 1923 schreef de *Amigoe*:

„Het had deze week al den schijn alsof eindelijk de regentijd was aangebroken. Zondagnacht en in den morgen en eveneens Dinsdagmorgen vielen er een paar buitjes regen, waarvan sommige met veel geweld neerplasten, maar weer spoedig ophielden.

Dinsdag in den nacht genoot er alleen de stad van. Want achter *Plantersrust* bleef het zelfs nagenoeg droog.

En een week later:

„Eindelijk hebben we het dan toch mogen beleven, dat de regentijd begonnen is. Zondagnamiddag van half 5 tot 5 uur begon het met een flinke bui. Maar dat was nog niets vergeleken bij den volgenden dag, toen het 's morgens meer dan een half uur lang zwaar geregend heeft. Dienzelfden avond half 9 viel er hier een matige, kalme bui, die bijna den geheelen avond aanhield, terwijl het terzelfder tijd van 7 tot 10 uur 's avonds op Bonaire stortregende. Gelukkig is er nu ten minste weer een kleine voorraad drinkwater. En

BESCHIKBAAR.

Genua en Marseille
 Geregelde Koeriersdiensten
 voor passagiers.
Reisbureau LINDEMAN, 's-Gravenhage
 Rotterdam - Haarlem
 Arnhem - Groningen - Utrecht

overal is men aan het planten gegaan.
 Op Sta Rosa vield Zondag 19 m.M., Maandag m.M., Dinsdag 4.5 m.M. Gisterenmorgen vielen hier de stad enkele lichte korte buitjes van weinig betekenis.

Petroleum.

De heer H. Bierman, directeur van de C. P. M. is met het s.s. *Barall* naar Maracaïbo vertrokken, om aldaar als Directeur van de Carribean Cy., een afdeling van de Koninklijke Shell-groep, op te treden. De heer Ockenburg zal voorloopig als directeur van de C. P. M. optreden.

Aluminium Line.

De booten dezer scheepvaartlijn hebben sinds eenige tijd niet meer onze haven bezocht. Volgens het B. C. was dit te wijten aan een werkstaking in het havenbedrijf te New-Orleans. Die moeilijkheden schijnen thans weer opgeheven, want nog deze maand kan de *Dea* hier verwacht worden, die 24 Nov. van New Orleans en 27 Nov. van Mobile vertrok. Te beginnen met December is de geregelde dienst weer vrijwel verzekerd. (A. d. C.)

De Flygia.

Volgens *La Voz* kan van 13-14 Januari a.s. het bezoek verwacht worden van de Zweedsche oorlogsbod *Flygia*, die onder bevel staat van Commandant Thol Lübeck, met een bemanning van 362 koppen.

Het schip heeft een lengte van 377 voet, een breedte van 48 voet en een maximum diepte van 21 voet. Het heeft een waterverplaatsing van 4980 ton en is bewapend met 24 stukken geschut.

Het schip is op reis van La Guayra naar Pto. Colombia.

Curaçao-Coro.

De *Red-D-Line* heeft een nieuwe lijn geopend van Curaçao op La Vela de Coro, door middel van de *Merida*, voorloopig eens per maand, telkens in aansluiting met de terugkomst in Curaçao van het s.s. *Zulia* uit New-York. De eerste reis heeft 22 Nov. plaats gehad. De volgende keer vertrekt de *Merida* den 15en Dec. naar La Vela. (A. d. C.)

Van St. Martin.

Uit een brief in de *Amigoe* van 24 Nov. 11.: „Op Zaterdag 3 November had hier weer de bekende volksverhuizing naar Santo Domingo plaats. Ongeveer 500 menschen worden aldus wegens gebrek aan werk verplicht hun brood in den vreemde te gaan zoeken.

Zonder Santo Domingo en de Ver. Staten van Amerika zou men niet weten wat er van onze bevolking zou worden. Deze twee landen vormen de ruggengraat voor ons economisch bestaan.

Gedurende de afwezigheid van zooveel menschen kan men wel begrijpen dat de economische toestand van ons eiland nog slechter zal zijn dan nu, als men weet, dat op één dag der vorige week de ontvangsten in een onzer voornaamste winkelszaken 84 Amerikaanse bedroeg.

Onze winkeliers klagen allen steen en been en toe de terugkomst van ons arbeidersvolk zal het nog wegerger worden.”

Hof van Justitie.

De *Amigoe* van 24 November 11. weet mee te deelen, dat er voor de vacature-Mr. Schagen van Leeuwen ongeveer 10 sollicitanten waren, waaronder enkele onbevoegden en verneemt, dat voor de vacature-Mr. Schalkwijk ook reeds iemand aangewezen is.

Wij vernamen, dat in laatstgenoemde vacature ernstig in aanmerking komt..... Mr. Schagen v. Leeuwen. Bij het ter perse gaan van ons blad is de benoeming van Mr. S. v. L. intusschen een feit geworden.

R.K. Militaire Vereeniging.

Opggericht is eene R. K. Militaire Vereeniging met 36 leden.

Uit den Verrren Vreemde.

De tentoonstelling van het Britsche wereldrijk.

Wij hebben nu en dan al iets medegedeeld over de groote, zeer groote tentoonstelling, welke in de tent van dit jaar te Londen zal worden geopend, of juist te Wembley, een eind buiten Londen. Een correspondentie in de N.R.Ct. van 2 Dec. gaf interessante bijzonderheden, waaraan wij hier het een en ander ontleenen.

„Voor ieder rechtgeaard bewoner van deze wereld is de allerbelangrijkste vraag, hoeveel de tentoonstelling

„SALLANDIA”

(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)

LINOLEUMWAS - WRIJFWAS

DE BESTE

CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA”, ZWOLLE

Lunchroom DE OUDE VETTE HEN

DEN HAAG bij het Stadhuis

Wij fotografeeren U thuis
zonder verhooging

INLICHTINGEN:
FOTO-PERSBUREAU
Lange Poten 15a - DEN HAAG - Tel. H. 1741

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
TELEFOON No. 2512

DROGERIJEN :: CHEMICALIËN
DEPÔT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

not leest: het graf van Toet-ankh-Amen zal er exact gereproduceerd worden!"

De ramp van de „Dixmude”.

Den 18en December verliet het bestuurbare luchtschip „Dixmude” de basis Cuers-Pierrefeu, in Oran, om een rondvlucht over Zuid-Algerië te volbrengen. Door de ontvangen berichten kon met het volgen, zooals het vloog over Bizerte, Oeargla, in Salah, van waar het de terugreis aannam, om over Biskra naar Algiers te gaan. Men heeft de vlucht van de Dixmude kunnen vaststellen tot in den namiddag van den 22en Dec., toen het laatste bericht per draadlooze telegrafie werd opgevangen.

Nadien hoorde en vernam men niets meer van het luchtschip. Geruimen tijd werden velerlei onderstellingen geopperd; onderzoekingen werden naar alle denkbare landingsplaatsen gericht.

Den 28en December ontving het Fransche ministerie van marine te Parijs bericht, dat Italiaansche visschers het lijk van den commandant van de Dixmude, den luitenant ter zee du Plessys de Grenedan hadden gevonden, in zee drijvende op 6 mijl buiten de zuidkust van Sicilië ter hoogte van het plaatsje Sciacca.

Nadien werd het terugvinden, althans het waarnemen onder water, in de Straat van Sicilië, gemeld van het wrak van de Dixmude en van de lijken van twee der verongelukten.

Hoogstwaarschijnlijk is het luchtschip vergaan in den storm van 22 December.

De Dixmude was de voormalige Deutsche Zeppelin L72, de lengte bedroeg 226 M., de breedte 26,6 M. Aan boord bevonden zich 50 personen, meest van het marinepersoneel; 9 officieren reisden als passagiers mee.

Daar de constructie er op berekend heette te zijn het gevaarte geruimen tijd drijvend te houden, heeft de commandant wellicht een neerstrijken op het water verkozen boven een landing, of heeft hij gehoopt, door de storm meegevoerd, de smalle Straat van Sicilië te kunnen oversteken en is dit mislukt? Volgens de laatste uitlegging zou het luchtschip door den bliksem zijn getroffen.

Een aardig reisplan.

De Holland-Amerika-lijn heeft een aardig reisplan rondom de oude wereldzee geregeld. De belangstelling voor de reis naar de klassieke landen der oudheid is onder de Amerikanen zóó groot dat de H. A. L. sedert enkele jaren een hiervoor ingericht stoomschip van New-York naar de Middellandsche zee zendt. Rekenende op belangstelling in Nederlandse kringen heeft zij gemeend, haar jaarlijksche kruistocht ook onder het bereik van onze langengooten te moeten brengen.

Nederlanders kunnen eerst naar New-York gaan, van waar het s.s. „Rotterdam” de reis inzet. Om echter deelnemers uit ons land, die een voorafgaande reis naar Amerika te bezwaarlijk vinden, toch in staat te stellen den kruistocht mee te maken, wordt een beperkt aantal plaatsen gereserveerd voor hen, die in een haven in Europa wenschen te embarkeeren.

Het totaal aantal deelnemers is tot 500 beperkt, alleen op eerste klasse passagiers is gerekend.

Het programma voor de vele uitstapjes te land, in alle landen om de Middellandsche zee, is samengesteld in overleg met de American Expres Company.

De reis begint te New-York 6 Februari 1924 en zal 65 dagen duren.

De sarkofaag van Toet-ankh-Amen bereikt.

Den 3en Januari is Carter, met de uitverkorenen, eindelijk tot het binnenste van het graf van Toet-ankh-Amen doorgedrongen. Na 3200 jaren rust zijn de gredels van het „nest van schrijnen” weer verschoven. In de correspondentie, welke de N. R. Ct. hierover aan den Times-Carnavon-dienst ontleent, wordt dit oogenblik aldus weergegeven.

„Het beslissende oogenblik naderde; en vol opwindung stonden wij toe te zien. De gredels van deze laatste deuren werden weggeschoven, langzaam zwaaiden de deuren open en voor ons stond een reusachtige sarkofaag van kristallijne zandsteen, met het deksel nog vast op zijn plaats.

Aan de hoeken, gemodelleerd in hoog-relief, waren de gestalten van de vier schutgodinnen Isis, Nephys, Neith en Selk, uitgehouwen in de steen van de sarkofaag zelf. Zij strekken haar armen en vleugels langs de zijden uit, terwijl het vlakke gedeelte een fries te zien geeft met inscripties die de cartouche van koning Toet-ankh-Amen bevatten. Zoo is dus thans de verwachting bevestigd, dat dit zijn graf is, en dat in den sarkofaag zijn stoffelijk overschot besloten ligt. Door de denroeping kan slechts één kant van de sarkofaag

DE
„ADI POESTAKA”
UITGEVERS-MIJ EN
ALGEMEENE BOEKHANDEL

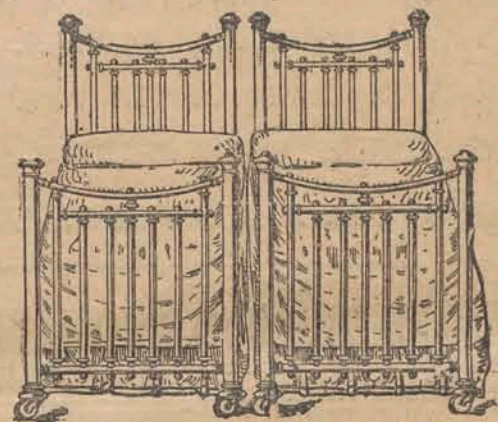
Laan van Meerdervoort 332 's-Gravenhage

levert

ALLE WERKEN OP ELK GEBIED

Studieboeken voor Lager-, Middelbaar- en Hooger Onderwijs; Leer- en Woordenboeken voor Indonesische, Algemeen-Oostersche en Moderne Europeesche Talen

W. J. M. SIMONIS
voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.
TELEFOON H. 4420 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8 1/2 tot 6 uur.

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST”

hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restaurant en Leeszaal van de Amsterdamsche Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

BESCHIKBAAR.

osten zal. Het antwoord is kort en krachtig: ruim tien miljoen pond (£ 10.000.000). Haar omvang? Dien kan niet beter aangeven, dan door te zeggen, dat de wegen en paden samen een lengte van 15 mijlen, dat is dus 24 kilometer bereiken. Over het stadion heeft men ook in ons land veel gehoord. Het kan 125.000 menschen evatten. Het bezoek van de tentoonstelling wordt op den minste 25.000.000 geschat. Het grootste paleis zal het gebouw zijn, dat Palace of Engineering heet. Het is niet alleen het grootste gebouw van de tentoonstelling, maar tevens het grootste gebouw in beton van de eele wereld. Het is zes en een half maal zoo groot als Trafalgar Square, en bedekt meer dan een half miljoen vierkante voeten. Vijf spoorwegen, aansluitende op de hoofdlijnen, loopen door dit gebouw heen, om de organisatoren in staat te stellen, de tentoongestelde machines handig op hun plaats te brengen. Ook heeft men daarvoor vijf groote kranen aangebracht. Behalve dit gebouw heeft Engeland er nog een, het Palace of Industry, dat maar een klein beetje kleiner is dan het eerstgenoemde, en waarin voor de grootste industrieën ruimten als 37.000 of 32.000 vierkante voet beschikbaar zijn. Al de Dominiums en kolonies hebben voorts hun eigen gebouw, en ook die zijn voor een deel reusachtig van afmeting. Dat van Australië zal het grootste zijn en akers beslaan, d. i. 130.000 vierkante voet. Dit Dominium geeft er £ 250.000 voor uit. Het Canadeesche paviljoen beslaat 100.000 vierkante voet. Deze gebouwen worden door prachtige tuinen, meren, grasvelden omgeven, en hebben restaurants waar alles, wat men eet en drinkt, uit het erbij behorende Dominium afkomstig is.

„Ik moet afzonderlijk wat over het vervoer vertellen. Het is geen kleinigheid, wanneer men bedenkt, dat, zoals ik zei, op een bezoek van ten minste 25 miljoen menschen gerekend wordt.”

„Er zijn in het Londensche gebied niet minder dan 26 stations van waaruit men Wembley Park in omreeks 18 minuten bereiken kan, en van uit 120 stations kan men er komen zonder overstappen. Het aardigst echter is het vervoer op de tentoonstelling zelf. Men begrijpt, dat daarvoor gezorgd moest worden. Het zou onmogelijk zijn een tentoonstelling van samen 24 kilometer weglengte behoorlijk te bekijken, wanneer men zes per voet moest afleggen. De tentoonstellingscommissie heeft dit vraagstuk heel weinig conservatief in hand genomen, met het gevolg, dat er aardige veranderingen zullen zijn. Een van de merkwaardigste is ons gebrek aan stop treinen, die gedeeltelijk om, gedeeltelijk door de tentoonstelling heenloopt. De Nederlandsche bezoeker van Londen kent de zoogenaamde „moving stairs”, bewegende trappen, waarvoor de dames aanvankelijk zoo bang zijn, dat zij hun superieure echtgenooten geraden door hun angstilletjes. Het heeft in waarheid niets te beteekenen, het geeft alleen maar den schok van nieuwigheid. Op dit principe nu heeft de commissie een lange spoorlijn ingericht. Tusschen de stations kan deze trein een snelheid van 24 mijlen per uur bereiken, maar op het terrein zelf gaat hij langzaam, zoodat men zóó kan uitstappen. Verder heeft men nog een ander nieuw vervoersysteem, dat men hier „road rails” noemt. De bedoeling is, dat vrij lichte machines vrij zware vrachten zullen kunnen trekken, en dat men toch geen vaste rails behoeft te hebben. Deze machines zullen over vrij lichte sporen gaan, maar hebben buiten binnen het gewone spoor nog andere dan de over de rails loopende wielen, die met rubber bekleed zijn en over beton, macadam of iets dergelijks rijden. Men acht, dat de machine op die manier vier maal zoo veel vracht kan trekken dan op de gewone wijze. De Road-rail zal een lengte van ruim vier kilometer hebben. Bovendien zal een „vlot” van elektrische auto's den bezoekers op de menigvuldige andere wegen ten dienste staan. Mij dunkt, dat een ernstig bezwaar van groote tentoonstellingen hierdoor geheel ondervangen wordt.”

„Ik moet nog even heel kort iets vertellen over de afdeeling, die de commissie den aanlokkelijken naam Amusements-Park gegeven heeft. Ik kan verzekeren, dat dit een der afdeelingen is, waaraan men het beste zorg besteed heeft. Wat daar te zien en te doen te kijken zal zijn, moet een geheim blijven, al wordt in correspondenten tusschenbeide iets van het geheim afsluierd. Het zal een reusachtige kermis worden, maar alles wat menschelijk vernuft tot nu toe voor vermaak van vermaak en uitspanning bedacht heeft aangebracht wordt. Het Amusements Park zal drie maal grooter zijn, dan het grootste amusementssterrein in het Vereenigd Koninkrijk.”

„Onze landgenooten zullen goed doen bij het vaststellen van hun eerstkomend vakantieverblijf met de Britsche Rijkstentoonstelling rekening te houden. Last

„Ik moet afzonderlijk wat over het vervoer vertellen. Het is geen kleinigheid, wanneer men bedenkt, dat, zoals ik zei, op een bezoek van ten minste 25 miljoen menschen gerekend wordt.”

„Er zijn in het Londensche gebied niet minder dan 26 stations van waaruit men Wembley Park in omreeks 18 minuten bereiken kan, en van uit 120 stations kan men er komen zonder overstappen. Het aardigst echter is het vervoer op de tentoonstelling zelf. Men begrijpt, dat daarvoor gezorgd moest worden. Het zou onmogelijk zijn een tentoonstelling van samen 24 kilometer weglengte behoorlijk te bekijken, wanneer men zes per voet moest afleggen. De tentoonstellingscommissie heeft dit vraagstuk heel weinig conservatief in hand genomen, met het gevolg, dat er aardige veranderingen zullen zijn. Een van de merkwaardigste is ons gebrek aan stop treinen, die gedeeltelijk om, gedeeltelijk door de tentoonstelling heenloopt. De Nederlandsche bezoeker van Londen kent de zoogenaamde „moving stairs”, bewegende trappen, waarvoor de dames aanvankelijk zoo bang zijn, dat zij hun superieure echtgenooten geraden door hun angstilletjes. Het heeft in waarheid niets te beteekenen, het geeft alleen maar den schok van nieuwigheid. Op dit principe nu heeft de commissie een lange spoorlijn ingericht. Tusschen de stations kan deze trein een snelheid van 24 mijlen per uur bereiken, maar op het terrein zelf gaat hij langzaam, zoodat men zóó kan uitstappen. Verder heeft men nog een ander nieuw vervoersysteem, dat men hier „road rails” noemt. De bedoeling is, dat vrij lichte machines vrij zware vrachten zullen kunnen trekken, en dat men toch geen vaste rails behoeft te hebben. Deze machines zullen over vrij lichte sporen gaan, maar hebben buiten binnen het gewone spoor nog andere dan de over de rails loopende wielen, die met rubber bekleed zijn en over beton, macadam of iets dergelijks rijden. Men acht, dat de machine op die manier vier maal zoo veel vracht kan trekken dan op de gewone wijze. De Road-rail zal een lengte van ruim vier kilometer hebben. Bovendien zal een „vlot” van elektrische auto's den bezoekers op de menigvuldige andere wegen ten dienste staan. Mij dunkt, dat een ernstig bezwaar van groote tentoonstellingen hierdoor geheel ondervangen wordt.”

„Ik moet nog even heel kort iets vertellen over de afdeeling, die de commissie den aanlokkelijken naam Amusements-Park gegeven heeft. Ik kan verzekeren, dat dit een der afdeelingen is, waaraan men het beste zorg besteed heeft. Wat daar te zien en te doen te kijken zal zijn, moet een geheim blijven, al wordt in correspondenten tusschenbeide iets van het geheim afsluierd. Het zal een reusachtige kermis worden, maar alles wat menschelijk vernuft tot nu toe voor vermaak van vermaak en uitspanning bedacht heeft aangebracht wordt. Het Amusements Park zal drie maal grooter zijn, dan het grootste amusementssterrein in het Vereenigd Koninkrijk.”

„Onze landgenooten zullen goed doen bij het vaststellen van hun eerstkomend vakantieverblijf met de Britsche Rijkstentoonstelling rekening te houden. Last

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
Salon de Rafraichissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

WAS
ZWOLLE

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

**KANTOORBOEKEN
LOSBLADIGE BANDEN**

VOOR ALLE DOELEINDEN
VRAAGT GEILL. CATALOGUS

H. v. RIJMENAM - DEN HAAG
ORANJELAAN 21, Telef. 2157/58

**BINDT GIJ AL ZELF UW MUZIEK
IN EEN H.V.R. BAND?**

Alle biaden liggen volkomen vlak - Vraagt uwen Boekhandelaar

FIRMA J. ASJES Ez.
CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK
ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,
KOETSEN EN CARROSSERIEN VOOR
.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

**NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW
NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE**

In den nu loopenden jaargang (Mei 1923-April '24)
verschenen de volgende belangrijke, rijk geïllu-
streerde bijdragen:

- Dr. F. D. K. BOSCH, Een hypothese omtrent den oorsprong der Hindoe-Javaansche kunst.
- S. KALFF, Iets over Blitar
- Prof. J. A. LOEBER, Een oeroud wapen. II. Het blaasroer in Europa.
- Dr. J. I. PAERELS, De Katoen-cultuur.
- De cultuur van Gambir in den Indischen Archipel.
- P. B., Boeatan's Expositie.
- Dr. EUG. M. M. PARAVICINI, Over de kapmessen van Nederlandsch-Indië.
- Prof. Dr. PH. S. VAN RONKEL, Een nieuw boek over eene oude beschrijving van Indië en China.
- Jhr. B. C. C. M. M. VAN SUCHTELEN, De ruïne van het oud-Portugeesche fort op Poeloe Endeh (Zuid-Flores) met naschrift door Dr. G. P. ROUFFAER.
- Een zilveren hu deblijk aan de Koningin uit Borneo's binnenland.
- W. O. J. NIEUWENKAMP, Een kort bezoek aan de eilanden Kisar, Leti en Roma.
- Z. De Sultan van Boeloengan.
- PROF. Dr. N. J. KROM, De waardeering der Hindoe-Javaansche kunst.

Bodhisattwa van Plaosan.
ANNE HALEMA, Een meesterwerk van Boeddhistische kunst.
W. O. J. NIEUWENKAMP, Een voorraadschuur en een offerhuisje op Timor.
Th. VAN ERP, Voorstellingen van vaartuigen op de reliefs van den Boroboedoer.

Proefnummer wordt op aanvraag gratis toegezonden.

TRICOT ONDERGOEDEREN
VAN
JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

worden gezien; maar dat was voldoende om te toonen hoe een prachtig stuk werk die is, en haar afmetingen, de prachtige uitvoering van de versieringen en het beeldhouwwerk, alsook de pralende glans van de gouden deuren en de wanden van de verschillende schrijnen, dat alles werkte samen om een alles beheerschen den indruk te vestigen, dei nog werd versterkt door het geheimzinnige paars-blauwe licht, dat door den reflector van het elektrische licht achter ons op het schouwspel werd geworpen. Het was een treffend oogenblik; wij keken wrigend en als betooverd toe."

Per elektrische door de Sahara.

Over ten hoogste acht jaar zal het mogelijk zijn per elektrische spoor dwars door de Sahara te reizen, van Oran, in Algiers, naar Wagadoere, in Senegambië, een belangrijke economisch en strategisch punt in Fransch West-Afrika. Van Oran loopt de geheele lijn vrijwel in pal zuidelijke richting over Ras-el-Ma-Crampel, Beni-Abbes, Adrar, Kidal en Tosaja, waar de spoorweg over den Niger gaat. De lijn zal ongeveer 3200 K.M. lang worden. De kosten van het geheele werk zijn geraamd op 1400 miljoen franc, daarin zijn niet begrepen 268 miljoen voor de elektrische uitrusting van den nieuwen spoorweg. De Parijs-Lyon-Middellandsche Zee-spoorwegmaatschappij heeft zich bereid verklaard den Trans-Sahara-spoorweg in exploitatie te nemen.

Nederlanders in China.

Hr. Ms. gezant te Peking heeft een Consulaire Reglement uitgevaardigd, waarvan het eenig artikel luidt: De op het oogenblik van afkondiging van dit reglement van kracht zijnde havenreglementen (Harbour Regulations) en de bepalingen ter uitvoering daarvan (Bye-laws), uitgevaardigd door de Chineesche zee-douane voor de verschillende havens in China, die voor den buitenlandschen handel zijn opgesteld, zoomede de in den vervolg door de Chineesche Overheid uit te vaardigen havenreglementen, mits deze de goedkeuring van den minister van Buitenlandsche Zaken te 's-Gravenhage hebben bekomen, en de bepalingen ter uitvoering dezer havenreglementen, mits deze laatste de goedkeuring hebben bekomen van het hoofd van H. M. gezantschap te Peking, hetzij van de consuls in de betrokken havenstad, zijn toepasselijk op de Nederlandsche onderdanen in China.

Mededeelingen.

Van de Redactie:

Aan mevr. de R. te Woudenberg.

De naam en het adres van den zending, van wien middel tegen suikerziekte in ons Nr. van 20 Dec. melding werd gemaakt, is H. G. Platteel, Hulprediker te Weltevreden. Over het middel zelf kunnen wij u geen nadere inlichtingen verstrekken.

Van den Hoofdvertegenwoordiger in Indië:

Ter kennis wordt gebracht dat, ter vervanging van den Heer Beck, Controleur B.B. met verlof hier te lande, de heer J. Roest, Assistent-Resident te Menado, zich welwillend bereid verklaard heeft diens functie over te nemen en als vertegenwoordiger onzer Vereeniging op te treden.

Van de Afdeling Amsterdam:

Op Dinsdag 18 December jl. hield Dr. F. W. T. Hunger voor onze afdeling eene lezing met lichtbeelden over zijne reisindraken uit de Molukken, inclusief Noord- en Zuid Nieuw-Guinea.

Na eene korte inleiding, waarin de spreker een vergelijkende maakte tusschen de belangstelling welke de Engelschen, de Franschen, de Duitschers en de Amerikanen voor hunne Koloniën koesteren en de groote laktheid daartegenover bij ons, nam hij de talrijke aanwezigen, aan de hand van twee in de zaal opgehangen groote kaarten, mee op zijn reis.

Gebrek aan plaatsruimte belet ons van deze reis een uitvoerig verslag te geven, maar toch willen wij even aanstippen dat de spreker ons den geheelen avond buitengewoon wist te boeien, niet alleen door hetgeen hij ons mededeelde, maar ook door de ethnographica die tentoongesteld lagen, waaronder prachtige paradijsvogels, cocosnoot-rariteiten zoals de cocosnoot-parel, de cocosnoot zonder kiemgaten die heel zeldzaam is en geluk aanbrengt en de klapper met een, twee, drie en vier kiemgaten.

Afdelingen die hun leden een interessanten en leersamen avond willen bezorgen raden wij aan zich in verbinding met Dr. Hunger te stellen.

A. GRUDA & Co REINKENSTRAAT 8
TELEF. M. 2692

Voorheen Chef-Coupeur „Jagershuis"

Dames- en Heerenkleeding naar Maat

Prima Engelsche en Schotsche Stoffen

Scherp concurreerende prijzen

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

- C. van Andel, Noordsingel 76, Rotterdam; Y. P. Visser, Stationsweg 55, Leiden en D. H. Meijer, Jachtlaan 204, Apeldoorn; allen als administratief ambtenaar B.B.
- J. C. Esser te Druten, als onderwijzer 2de klasse bij het O. E. L. O.
- J. J. Hartstra, Graaf Ottoplein 7, Arnhem; H. Schilperoort, Nieuwe Binnenweg 162, Rotterdam, beiden als administratief ambtenaar B.B.
- Mr. M. J. A. Oostwoud Wijdenes, ten Hovestraat 29, Den Haag, als rechterlijk ambtenaar.

Mutaties van 2 tot 9 Jan. 1924.

Nieuwe Leden.

- J. Roest, Assistent-Resident, vertegenwoordiger „Oost en West" in de Minahassa, te Menado. f 5.
- De Consul der Nederlanden te Genève. f 5.
- T. B. Roorda, Conservator Rijks Ethnographisch Museum, Zuidlaan No. 1 te Aerdenhout (afdeeling Haarlem). f 10.
- L. Viner, Breda, 1e Muntstraat 6. f 5.
- N.V. Zechayen en Kolenstation „Sabang", Amsterdam, Beurspassage 8. f 10.
- P. Handl, Amsterdam, Admiraal de Ruyterweg 369. f 5.
- G. van den Bosch Jr., Amsterdam, Middenweg 143 (over de contributie disponeeren ten kantore Surinaamsche Bank.) f 5.
- C. L. Wong-Lun-Hing, Amsterdam, van Speykstr. 134. f 5.
- Dr. C. A. Krul te Amsterdam. f 5.
- B. J. Coster, Controleur B.B., Den Haag, Stephensonstraat 38. f 5.
- J. Hagen, Den Haag, van den Eijndestraat 4. f 5.
- R. Handl, Fabrieksdirecteur, Den Haag, Populierstraat 76. f 5.
- Cultuur-Maatschappij „Kadhipaten", Den Haag, Javaraai 1b. f 5.
- Mevrouw D. Simons-Posthumus, Hilversum, Zonneaan No. 3. f 5.
- P. Out, Boekhandel, Koog a. d. Zaan. f 5.

Afschrijven:

- C. de Vries, Gep. Majoor der Genie O.-I. L., Amsterdam, Plantage Middenlaan 40 (overleden).
- J. W. Campagne, Gep. Ass.-Resident, Nijmegen, Fransche straat 29 (overleden).
- H. Adelinck, Haarlem, Oranjekade 13.
- A. A. de Bruijn, Breda, Baronielaan 108.

Adresveranderingen.

- D. G. Draaijer, Majoor O.-I. L., van: Leiden, Zoeterwoudsche Singel 16, naar: Bandoeng D. v. O.
- B. B. Faber, Controleur B.B., van: Den Haag, Witte de Withstraat 32, naar: Leiden, Poste restante. f 5.
- D. van der Meulen, Controleur B.B., van: Arnhem, Heretogstraat 13, naar Katwijk a. Zee, villa „Tamina", v. d. Plaskade 11.
- H. Meinesz, van: Haarlem, Florapark 1, naar: Bekslaan te Vogelenzang (afd. Haarlem).
- Mej. M. M. Raket, Gep. O.-I. onderwijzeres, Zutphen, van Nieuwstad 91, naar: Nieuwstad 87.
- J. H. Dibbetz, Gep. Kapitein N.-I. L., van: Den Haag, Frankenslag 99, naar: Nice, Hotel Métropole, Boulevard Victor Hugo.
- N. A. de Haart, Controleur B.B., Den Haag, van: Archimedesstraat 135, naar: Spreeuwenlaan 1.
- J. M. Doeve, O.-I. Ambtenaar m. v., Den Haag, van: Beeklaan 282, naar: Laan v. Meerdervoort 411.
- Kees R. van Hoek, Den Haag, van: Bazarstr. 46, naar: Hazelaarstraat 13.
- F. H. Nieuwenhuizen, Controleur B.B., van: Den Haag, naar: Weltevreden, Dep. B. B.
- C. A. M. Welter, Controleur B.B., van: Aken, Cornelisstrasse 12, naar: Weltevreden Dep. B.B.
- S. Kortleven, Adm. Ambt. B.B., van: Weltevreden, Dep. B.B., naar: Residentiekantoor te Menado.
- Mr. L. W. H. de Leeuw, Ambtenaar Departement van Justitie, van: Leiden, Jan van Goijenkade 26, naar: Weltevreden, Palmenlaan 45.

A. L. KLAASSEN

Kleermaker

THOMSONLAAN 9 DEN HAAG

TELELOON M. 5234

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”

Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
2de SCHUIJTSTRAAT 332 (Duinoord) - DEN HAAG

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
leiding voor verschillende examens.

Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.

Kleine klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting

**N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL**

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155

Filiaal: 'S-GRAVENHAGE

Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM

Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineren; logeeren f 1,50, noenmaal f 0,75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West. Tweede druk bestaande uit:
 - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.

- No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
- No. 2. Indische toestanden gezien door een Inlander.
- No. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
- No. 4. Sarikat-Islam.
- No. 5. De Sulkernijverheid in Nederlandsch-Indië.
- No. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
- No. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
- No. 8. De Europeesche vrouw in Indië.
- No. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
- No. 10. Over de Kolonie Suriname.

Serie II.

- No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
- No. 2. Het Javaansch tooneel.
- No. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
- No. 4. De thee-cultuur op Java.
- No. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
- No. 6. Een doode taal in Indië.
- No. 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
- No. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
- No. 9. De Javan gelijk hij schijnt en is.
- No. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.

- No. 5. Nederlanders in Indië.
- No. 6. Het Nederlandsch-Indisch Volksredietwezen.
- No. 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië
- No. 8. De Slavernij in Oost-Indië.

N.B. Beleejd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (zetel Hoofdbestuur).

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

BESCHIKBAAR.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

C. HOYNG

SPUISRAAT 20-22 DEN HAAG

AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen

Garantie voor gave overkomst

FRANÇOIS BLOM'S

MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek Geb. in linnen Stempelband

f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag

N.V. GOGARN'S MEUBILEER.MIJ.

**MEUBELN
BETIMMERINGEN
BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ**

DEN HAAG
NOORDEINDE 64c
TELEFOONH. 1076

ROTTERDAM
WESTNIEUWLAND 13
TELEFOON No. 1774

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN"
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

**Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa**

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM

Huishoudelijke
en Keuken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773

Baden en Geysers
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels

Bach

Werelamerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. M. 1403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest
bekende adres.**

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIALAAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO'S
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER GIJ
Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds **VOORUIT** bepaald.

EVEN VOORRYDEN

De Paardenwereld
Geillustreerd Weekblad

GEWIJD AAN
**Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.**

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

Afzonderlijke nummers 20 cent

Uitgave: N.V. Drukkerij ten Hagen, Nobelstr. 20, Den Haag

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

Jaarlijksche Opruiming
à Contant

BESCHIKBAAR.

Gramophones en Platen

Doet Uwe keuze bij
MAISON „CHANTAL”
Prins Hendrikstraat 101-103, DEN HAAG, Tel. M. 4739

Hoort de **NOUVEAUTE's** op onze **CHANTAL-RECORDS.**

OPERA-FRANÇAISE: Mons. Lynel en Mons. Richard, resp.
Opera Paris et Bruxelles.
Diverse Aria's: Faust, Barbier v. Sevilla.
Mons. Blaimont: Opera-Lyon, Manon, Herodiade,
Werther, Tosca, Aida.

DANSES MODERNES: Nuits de Chine, C'est jeune et ça ne sait
pas, Fernande, Tu verras Montmartre, etc. etc.

Overtuigt U bij ons van de zuivere weergave van
— ieder genre muziek op **CHANTAL-PLATEN.** —

VERHUIZINGEN PER
Auto-Tapissières
H. VAN DEN BOLD
APELDOORN :: TELEF. No. 273

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg